

PRITARTA

Pasvalio rajono savivaldybės tarybos

2025 m. birželio 25 d. sprendimu Nr. T1-214

PASVALIO RAJONO BIBLIOTEKŲ VEIKLOS IR TINKLO OPTIMIZAVIMO PROGRAMA

2025 – 2027 METAMS

Pagrindinis programos tikslas – įvertinti Pasvalio Mariaus Katiliškio viešosios bibliotekos ir padalinių – kaimo bibliotekų infrastruktūros ir veiklų būklę, privalumus, trūkumus bei perspektyvas. Programa siekiama numatyti kryptis, uždavinius ir priemones bibliotekų veiklai iki 2027 metų.

Programa parengta vadovaujantis Lietuvos Respublikos kultūros politikos pagrindų įstatymu, Lietuvos kultūros politikos kaitos gairėmis, Savivaldybių kultūros politikos gairėmis, Kultūros politikos kryptimis. Kultūra 2030, Pasvalio rajono savivaldybės strateginiais dokumentais, Pasvalio rajono savivaldybės Mariaus Katiliškio viešosios bibliotekos strateginiu planu 2021–2025 metams, išanalizavus šiuo metu vykdomus tarptautinius, nacionalinius, lokalius projektus ir esamą bibliotekų padėtį. Programoje numatytais veiklos prioritetais, priemonėmis siekiama racionaliai naudoti lėšas, kurti vartotojų poreikius atitinkančias kokybiškas veiklas, gerinti jų pasiekiamumą ir prieinamumą.

Programą rengė: *Danguolė Abazoriuvienė*, direktorė

Audronė Likienė, Inovacijų,

metodikos ir informacijos išteklių centro vedėja

Dainius Vareika, direktoriaus pavaduotojas ūkio

ir bendriesiems reikalams

Kristina Gasiliūnė, Vartotojų aptarnavimo centro vedėja

Laima Bulakina, vyriausioji

buhalterė

Ingrida Frankienė, Informacijos išteklių formavimo

padalinio vedėja

Edita Jareckaitė, Projektinės veiklos vyriausioji vadybininkė

Violeta Atkočiūnienė, Kiemėnų k. bibliotekos vyriausioji bibliotekininkė

SUDERINTA:

Darbo tarybos pirmininkas

TURINYS

I.	RAJONO BIBLIOTEKŲ BENDROJI CHARAKTERISTIKA.....	3
	Pagrindiniai rodikliai.....	7
	Bibliotekų ir jų tinklo pokyčiai.....	9
	Bibliotekos darbuotojai.....	15
	Bibliotekų patalpos.....	19
	Bibliotekų finansavimas.....	20
II.	BIBLIOTEKŲ SISTEMOS PRIORITETAI, TIKSLAI UŽDAVINIAI IR VIZIJA.....	24
	Tikslai ir uždaviniai.....	24
	SSGG (stiprybių, silpnybių, galimybių, grėsmių) analizė.....	26
III.	BIBLIOTEKŲ VEIKLOS IR TINKLO PERTVARKA.....	28
	Pagrindiniai pertvarkos uždaviniai.....	28
	Pertvarkos esminiai principai.....	28
	Bibliotekų veiklos ir tinklo pertvarkos kryptys ir etapai.....	29
IV.	PASVALIO RAJONO BIBLIOTEKŲ VEIKLOS IR TINKLO OPTIMIZAVIMO 2025 – 2027 M. PRIEMONIŲ PLANAS.....	33
V.	PRIEDAI.....	42

I. RAJONO BIBLIOTEKŲ BENDROJI CHARAKTERISTIKA

2024 m. gruodžio 31 d. gyventojų skaičius Pasvalio rajone – **21.769** (Lietuvos statistikos departamento duomenys): kaime – 14.538, Pasvalio m. – 6.270; Joniškėlio m. – 959.

Palyginimui: **2001 m.** rajone gyveno 34.920, kaime – 24.734. **2017 m.** – 23.967, kaime – 18.883. **2021 m.** – 22.948, kaime – 15.495; **2023 m.** – 22352, kaime – 14991. Per 24 metus rajone sumažėjo virš 13 tūkst. gyventojų; per paskutiniuosius 4 metus sumažėjo 1179 gyventojais. Šalies kontekste Pasvalio r. savivaldybė laikoma pakankamai retai apgyvendinta, tačiau gyventojų tankio rodiklis vienas didžiausių tarp kaimiškųjų Panevėžio apskrities savivaldybių.

Pasvalio rajone yra du miestai – Pasvalys ir Joniškėlis, 7 miesteliai ir apie 400 kaimų. Pasvalio rajoną sudaro 11 seniūnijų, iš kurių 9 yra kaimiškos. Dauguma rajono gyventojų gyvena kaimuose ir nedideliuose miesteliuose (66,9 proc.). Pasvalio rajono savivaldybė yra viena iš daugiausiai netekusių gyventojų Panevėžio apskrityje (Pasvalio r. sumažėjo 7 proc.) Pagrindinė tokio mažėjimo priežastis – visuomenės amžiaus pokyčiai; natūrali gyventojų kaita; gyventojų migracija.

Pasvalio r. sav. vaikų iki 14 metų dalis siekė 13,7 proc. (viena didžiausių iš Panevėžio apskrities savivaldybių). Pensinio amžiaus gyventojų dalis buvo viena mažiausių apskrityje – 23,5 proc. Darbingo amžiaus gyventojų dalis Pasvalio r. sav. (62,7 proc.) buvo didesnė nei Panevėžio apskrityje (61,9 proc.) ir viena didžiausių tarp kitų Panevėžio apskrities savivaldybių.

Taigi, Pasvalio r. savivaldybėje gyveno vyresni, nei vidutiniškai šalyje, bet jaunesni, palyginti su Panevėžio apskrities vidurkiu, asmenys, todėl visuomenės amžiaus pokyčiai gyventojų skaičiaus mažėjimui darė mažesnę įtaką, nei vidutiniškai šalyje.

Rajone gimusių asmenų skaičius sudaro 0,6 % šalies naujagimių ir maždaug dešimtadalį Panevėžio apskrities naujagimių. Tai vienas mažiausių rodiklių apskrityje. Per šešerius metus gimimų skaičius Pasvalio r. sav. sumažėjo trečdaliu (sparčiau nei šalyje ir apskrityje). Šis pokytis turėjo įtakos natūraliai gyventojų kaitai. Migracija į užsienio šalis gyventojų skaičiaus Pasvalio r. sav. nepaveikė, tačiau vidinė migracija nebuvo palanki ir turėjo neigiamą įtaką gyventojų skaičiaus kitimui.

Analizuojant gyventojų pokyčio mieste ir kaime duomenis (paskutiniųjų 4 m.), matyti, jog kaime gyventojų skaičius mažėjo sparčiau negu mieste (mieste – 3 proc., o kaime – 6 proc.). Tam

įtakos galėjo turėti aukštas nedarbo lygis rajone, kuris įtakojo gyventojų persikėlimą iš kaimo vietovių į miestus. Vertinant demografinę situaciją rajone taip pat reikia paminėti ir gyventojų senėjimo reiškinį. Vis labiau senstantys gyventojai signalizuoja, jog keičiasi visuomenės struktūra: mažėja vaikų ir daugėja vyresnio amžiaus. Be to, atvykusiųjų skaičius mažesnis, negu išvykusių iš savivaldybės.

Mažėjant rajone gyventojų skaičiui, didėjant migracijai, nedarbui, įvertinus vietos bendruomenių socialinę ir demografinę informaciją, bibliotekų aptarnavimo spindulį, žinias apie rajono transporto (susisiekimo) sistemą, duomenis apie kitų organizacijų bendruomenėms teikiamas paslaugas atsakingai vertiname susidariusią padėtį ir planuojame bibliotekų tinklo pertvarką, veiklų optimizavimą, nes bibliotekų tinklo mažinimas ir nepamatuotas veiklų optimizavimas gali turėti ir neigiamos įtakos. „Bibliotekos turi puikią galimybę kiekvienam įsitraukti ir sujungti tai, kas vadinama „skaitmenine atskirtimi“. Jos gali tai pasiekti padarydamos informacinės technologijas viešai prieinamas, mokydamos darbo kompiuteriu pagrindų ir dalyvaudamos kovos su neraštingumu programose. Įgyvendindamos prieinamumo visiems principą, kuriomis informacija pasiekiamą įvairiais būdais, taip pat per spaudą, skaitymą ir žodinę transliaciją. Naudojimasis biblioteka informacijos paieškai, mokslui, mokymuisi ar laisvalaikiui, suteikia geros socialinės patirties, prisideda prie demokratinės gerai informuotų piliečių visuomenės kūrimo ir palaikymo, praturtina žmonių ir bendruomenių gyvenimą“ (*Viešųjų bibliotekų paslaugų plėtra: IFLA ir UNESCO gairės*). „Šiandienos visuomenė kasdien patiria informacijos pertekliaus ir mobilumo keliamus iššūkius, kuriuos lemia nuolat kintančios informacinės ir komunikacinės technologijos (IKT). Prieiga prie technologijų (arba jos neturėjimas), taip pat asmens technologinis ir informacinis raštingumas gali lemti socialinę ir ekonominę gerovę. Viešosios bibliotekos bene vienos pirmųjų prisiėmė funkciją spręsti skaitmeninės atskirties problemą, siekdamos suteikti fizinę prieigą prie informacijos tinkle ir padėdamos visuomenei įgyti kompiuterių „vairavimo“ įgūdžius. Bibliotekos šiandien kaip ir anksčiau plačiai atvėrusios duris kviečia norinčius mokytis savarankiškai. Viešosios bibliotekos padeda rasti atvirus ir prenumeruojamus specialios informacijos šaltinius, inicijuoja susitikimus ne tik su rašytojais ir įvairiais kultūrininkais, bet ir su kitų sričių ekspertais, pavyzdžiui, įdarbinimo, sveikatos, žemės ūkio, viešojo administravimo ir kitais“ (*R. Petuchovaitė – EIFL programos vadovė*).

Pasvalio rajone veikia **33** stacionarios bibliotekos: 31 kaimo, Joniškėlio miesto ir Pasvalio Mariaus Katiliškio viešoji biblioteka. Iki 2023 m. veikė Mobili biblioteka (Bibliobusas), kuri aptarnavo atokių kaimų gyventojus. Bibliotekų tinklo žemėlapis pavaizduotas **1 priede**.

Pasvalio rajono gyventojų skaičius seniūnijose (pagal seniūnijų pateiktus duomenis 2025 m. sausio 1 d.):

Eil. Nr.	Seniūnija	Gyventojų skaičius	Kaimų skaičius	Bibliotekų skaičius	Kaimo bibliotekos
1.	Daujėnų seniūnija	932	24	2	Daujėnų, Girsūdų
2.	Joniškėlio miesto seniūnija	1001	-	1	Joniškėlio miesto
3.	Joniškėlio apylinkių seniūnija	2129	43	4	Meškalaukio, Nakiškių, Norgėlių, Švobiškio
4.	Krinčino seniūnija	1544	35	4	Gulbinėnų, Kraštų, Krinčino, Pajiešmenių
5.	Namišių seniūnija	684	6	2	Kiemėnų, Namišių
6.	Pasvalio apylinkių seniūnija	2872	53	3	Diliauskų, Ustukių, Valakėlių
7.	Pasvalio miesto seniūnija	6591	-	1	VB
8.	Pumpėnų seniūnija	2033	45	4	Jurgėnų, Kriklinių, Pumpėnų, Rinkūnų
9.	Pušaloto seniūnija	1351	28	3	Deglėnų, Mikoliškio, Pušaloto
10.	Saločių seniūnija	2041	40	5	Dagių, Raubonių, Saločių, Žadeikonių, Žilpamūšio
11.	Vaškų seniūnija	1946	68	4	Grūžių, Nairių, Tetirvių, Vaškų

Bibliotekos išsidėsčiusios viena nuo kitos vidutiniškai 8,5 km atstumu. Bibliotekų mikrorajonai atitinka seniūnijų ribas, o bibliotekų skaičius seniūnijose priklauso nuo seniūnijos dydžio, gyventojų skaičiaus, atstumo, prieinamumo ir rajono savivaldybės tarybos sprendimų.

Lietuvos Respublikos bibliotekų įstatymo 10 str. 6 dalyje numatoma, kad *Savivaldybės viešosios bibliotekos filialų skaičių ir išdėstymą, atsižvelgiant į vietos sąlygas, nustato savivaldybės taryba.*

Pasvalio rajone kitų įstaigų (vykdančių formalųjį ir neformalųjį ugdymą) bibliotekų yra **12: 4** gimnazijose: 3 kaimiškoje vietovėje ir 1 Pasvalio mieste; **1** progimnazijoje: 1 mieste; **2** pagrindinio ugdymo mokyklose: 1 mieste ir 1 kaimo vietovėje; **3** pagrindinių mokyklų ir progimnazijos skyriuose, visos kaimo vietovėse. Taip pat bibliotekas turi Riešuto mokykla – **1**, muzikos mokykla – **1**, abi Pasvalio mieste. Pumpėnų, Saločių, Krinčino kaimo bibliotekos yra tose pačiose patalpose su mokyklų bibliotekomis. **2 priede** atsispindi bibliotekos mikrorajone esančios kitos kultūros įstaigos, taip pat įstaigos, vykdančios formalųjį ir neformalųjį ugdymą – mokyklos, daugiafunkciai ir vaiko dienos centrai.

Pagrindiniai rodikliai

2025 m. sausio 1 d. viešojoje bibliotekoje ir jos padaliniuose registruotų vartotojų – 5244, apsilankymų skaičius – 227302 (fizinių – 176387 ir virtualių – 50915), išduotis – 169157. Vidutinis gyventojų skaičius rajone, tenkantis vienai bibliotekai 665, kaime – 474. Sutelktumo rodiklis – 24 % rajone; Baziniame paslaugų šeimai pakete „Kultūrinių ir informacinių kompetencijų bei skaitymo raštingumo ugdymas“ pasiektas vertinimo rodiklis – 59,25% (*rodikliu vertinamas rajono bibliotekų teikiamų kultūrinių ir informacinių kompetencijų bei skaitymo raštingumo ugdymo paslaugos prieinamumas savivaldybėje*).

Rajono bibliotekose sutelkta **5244** registruoti vartotojai. Lyginant su 2023 m. – vartotojų skaičius padidėjo, nes pilnai funkcionuojanti LIBIS (Lietuvos integrali bibliotekų informacinė sistema) leidžia tiksliai apskaityti vartotojus (nuo 2023 m. visi vartotojai unikalūs) ir jie nebesidubliuoja. Skaitytojo pažymėjimas galioja visose Lietuvos viešosiose bibliotekose bei jų padaliniuose/filialuose. Kitų bibliotekų skaitytojai (turintys kitos bibliotekos skaitytojo bilietą) ir naudojantys mūsų bibliotekos visomis paslaugomis – apskaitomi kaip lankytojai. Todėl dabar rodiklis – *Lankytojai* – turi didesnę reikšmę (nei registruotas vartotojas) ir leidžia objektyviau įrodyti naudojimosi bibliotekų paslaugomis vertę/naudą.

Bibliotekų veiklos sėkmė priklauso nuo suteiktų paslaugų ir lankytojų skaičiaus. O, kad lankomumo rodikliai būtų aukšti, turi būti geras paslaugų įvertinimas. Paslaugų įvertinimą įtakoja bibliotekų gebėjimas orientuotis į teikiamas paslaugas, sugebėjimas kokybiškai atlikti ir pateikti vartotojui. Kasmet augantį bibliotekų lankytojų skaičių įtakoja paslaugų įvairovė, veiklų mobilumas, gausa.

Pasiektas sutelktumo rodiklis 24% ir jis apskaitomas atsižvelgiant į registruotus vartotojus ir gyventojų skaičių rajone.

Analizuojant ir lyginant rodiklius matyti, kad bibliotekų paslaugomis gyventojai noriai naudojami. Dėl Covid-19 pandemijos ir jos pasekmių (karantinas, nuotolinis darbas) – 2020 metų rodikliai buvo ženkliai sumažėję. Nuo 2021 metų situacija pasikeitė ir rodikliai vėl pradėjo didėti. Rajono bibliotekos kasmet aktyviai įsijungia į respublikines iniciatyvas: „Metų knygos rinkimai“, „Šiaurės šalių bibliotekų savaitė“, Tarptautinė Vaikų knygos diena“, „Savaitė be patyčių“, „Vasara su knyga“ ir kt. Organizuojami susitikimai su žymiais žmonėmis, rašytojais, menininkais, tradiciniai renginiai: tradiciniai M. Katiliškio, B. Brazdžionio skaitymai, Poezijos pavasaris ir kt. Įsikūrus Lietuvių kalbos draugijos Pasvalio P. Būtėno skyriui – organizuojamos bendros veiklos. Rajone veikia 8 klubai pagal pomėgius, iš jų 6 Knygų klubai. Kasmet sukuriama naujos paslaugos vartotojams (2024 m. – 6; 2023 m. – 5; 2022 m. – 5). Panaudojant IT galimybes – organizuojamos renginių transliacijos. Sujungus 5 daugiafunkčius centrus su bibliotekomis (Dagių, Gulbinėnų, Raubonių, Žadeikonų ir Žilpamūšio) – išsiplėtė paslaugų ir renginių įvairovė.

Renginių skaičius kasmet didėja – tai įtakoja bendrystė, partnerystė, projektinė veikla, naujos, patrauklios erdvės, paslaugų, veiklų įvairovė.

	2015	2019	2020/2021/2022	2023/2024
Registruoti vartotojai	7421	6935	6395/5524/5223(unikalūs ir neunikalūs)	4588/5244
Lankytojai	206953	231712	146935/220000/220100 (su virtualiais)	173647/227302 (su virtualiais)
Išduotis	282676	305736	172960/162605/172812	168082/169157
Renginių skaičius	902	1690	1252/1312/1609	1838/2206

Aktyviai bendradarbiaujant su įvairiomis įstaigomis, organizacijomis, bendruomenėmis, seniūnijų socialiniais darbuotojais bibliotekininkės plėtoja Knygnešystės paslaugą, ieško savanorių – siekdamos tikslo, kad knyga pasiektų neįgaliuosius, senyvo amžiaus, atokiausių kaimų gyventojus. O pati biblioteka išliktų viešąja bendruomenės erdve – susibūrimams, aktyvioms kultūrinėms ir kūrybinėms veikloms, kurioje keičiamasi nuomonėmis, ugdoma tolerancija, randama bendrų interesų. 2023 m. pardavus aukcione Mobilią biblioteką (Bibliobusą – transporto priemonę), kaip alternatyva – suburta Mobili komanda, teikianti mobilies paslaugas rajono bibliotekoms, mokykloms, daugiafunkčiams centrams, bendruomenėms, socialinių paslaugų įstaigoms, pavieniams gyventojams.

	2024	2023	2022	2021	2020	2019	2018	2017
Knygnešių sk.	299		220	287	338 knygnešiai	291 knygnešys	357 knygnešiai	206 knygnešiai
Savanorių	212		213	220	-	-	-	-
Aptarnautų vartotojų skaičius	336		371	376	361	333	291	272
Išduotis	10340		10786	11369	9967	10523	7774	9199
Mobili komanda: --								
aptarnauta	97	172	-	-	-	-	-	-
vartotojų								
-Išduotis	414	648						

Pagrindiniai bibliotekų veiklos rodikliai aprašyti **3 priede** Bibliotekų veikla.

Lankytojų ir vartotojų skaičių bibliotekose lemia keletas faktorių:

- Paslaugų įvairovė ir pilnavertis skaitytojų poreikių tenkinimas;
- Bibliotekų infrastruktūra – modernumas, inovatyvumas, jaukumas;
- Literatūros, periodikos, kt. informacijos įvairumas ir naujumas;
- Darbuotojų profesionalumas, kompetencija.

Bibliotekų ir jų tinklo pokyčiai

Rajono bibliotekos pradėjo keistis, pradėjus jų modernizavimą, kompiuterizavimą. Pirmas kompiuteris biblioteką pasiekė 1993 m. Virsmas dar labiau suintensyvėjo 1997 m. Billo ir Melindos Gatesų fondui atėjus į Lietuvą. Tai buvo didžiuliai pokyčiai, kai, atsiradus skaitmeninėms paslaugoms, bibliotekininkai tapo neformaliojo švietimo specialistais, mokytojais, vaikų ugdytojais ir suaugusiųjų švietėjais.

Pokyčiai rajono kaimo bibliotekų tinkle vyksta nuo 1999 metų. 1998 metais uždarius Talačkonių kaimo biblioteką, ieškota būdų kaip spręsti netolygaus bibliotekų prieinamumo problemą ir kaip aptarnauti atokių kaimų gyventojus. 1999 metais įkurta mobili biblioteka-bibliobusas. Bibliobuso įkūrimo tikslas – spręsti netolygaus bibliotekų prieinamumo problemą; aptarnauti atokių kaimų gyventojus, kur nėra bibliotekų. Buvo numatytos šios pagrindinės veiklos kryptys – informuoti

ir lavinti bendruomenę, integruoti į visuomenę neįgaliuosius ir žmones su socialinės rizikos faktoriais, palaikyti senyvų žmonių socializaciją ir rūpintis vaikų bei paauglių užimtumu. 2007 m. uždarius Lavėnų kaimo biblioteką, mikrorajono gyventojus aptarnavo bibliobusas.

Mobilios bibliotekos modernizavimui 2001 m. įgyvendintas projektas „Bibliobuso paslaugų kaimo žmogui plėtra“ (iš ALF gauta 6822 Lt), 2006 m. „Kesko Agro Lietuva“ padovanojo nešiojamą kompiuterį, spausdintuvą, 2007 m. įrengtas mobilus internetas, 2011 m. pakeistas senas bibliobusas į naujesnį, patogesnį.

Mobili biblioteka aptarnavo skaitytojus kiekvieną mėnesį (po 2 savaites). Tačiau bibliobusas (bibliobuso gamybos metai – 1995) dažnai gedo ir nebuvo pilnai išnaudotos jo galimybės dirbti efektyviai. Mobilios bibliotekos reikšmė bendruomenei buvo didžiulė: rašytinė ir vaizdinė informacija, edukacinė veikla, kūrybinė laboratorija, knygnešystės ir *Vieno langelio* paslauga pasiekianti vartotojus kaime. Buvo lankomi senyvi, neįgalūs žmonės, teikiama parama sunkiai materialiai besiverčiančioms šeimoms, jų vaikams, sprendžiant vaikų ir paauglių užimtumo problemas, ugdant vaiko asmenybę, gebėjimus, gyventojams sudaromos sąlygos spręsti socialinius ir visuomeninius klausimus, mokymo ir mokymosi, laisvalaikio praleidimo vieta. Bibliobusas nebuvo pagrindinė priemonė, galinti pakeisti ir atstoti stacionarios bibliotekos paslaugas, tačiau siekiant ekonomiško – viena iš priemonių/galimybių priartinti gyventoją/vartotoją prie knygos.

2022 metais mobili biblioteka paslaugas rajono gyventojams teikė iki lapkričio mėnesio. 2023 metų pirmame ketvirtyje mobili biblioteka (Bibliobusas–transporto priemonė) buvo parduota aukcione.

Įgyvendinant įvairius projektus: 2001 m. viešojoje bibliotekoje atidarytas informacijos centras-skaitykla, gauti 4 kompiuteriai. 2003 m. Joniškėlio m. bibliotekoje įsteigtas VIC (aljanso „Langas į ateitį“) – gauti 2 kompiuteriai ir kompiuterinė įranga. 2005 m. dalyvaujant projekte „Viešojo interneto prieiga kaimo bibliotekose“ kompiuterizuotos 10 kaimo bibliotekų ir jose įsteigti viešieji interneto prieigos taškai. 2007 m. skelbtame konkurse „Viešosios interneto prieigos plėtra“ – modernizuotas Joniškėlio VIC ir dar 16-oje rajono kaimo bibliotekų įsteigti viešieji interneto prieigos taškai, aprūpinti modernia kompiuterine įranga. 2008 m. pradėtas rajone įgyvendinti Billo ir Melindos Gatesų (JAV) fondo remiamas projektas „Bibliotekos pažangai“, kurio tikslas – stiprinant ir panaudojant viešųjų bibliotekų pajėgumus, pasiekti, kad gyventojai, ypač kaimiškose vietovėse, o taip pat socialinės rizikos grupės, žymiai geriau naudotųsi informacinių technologijų galimybėmis informacijos gavimui ir bendravimui. Visose rajono kaimo bibliotekose ir viešojoje bibliotekoje įrengta vieša interneto prieiga, išplėsta ir modernizuota, sustiprinta bibliotekų darbuotojų informacinė kompetencija įsisavinant informacinių technologijų galimybes. Projektai paskatino aktyviai naudotis IT, buvo rengiamos akcijos, seminarai, konferencijos, mokymai gyventojams ir darbuotojams.

Ypatingas dėmesys skirtas kaimo gyventojams, vyresnio amžiaus žmonėms, socialinės rizikos grupėms ir neįgaliesiems.

Nuo 2007 m. daugiau bibliotekų tinklas nekito. Nebuvo uždaromos kaimo bibliotekos, tačiau atsižvelgiant į mažėjantį gyventojų skaičių, kasmet peržiūrint bibliotekų pagrindinius rodiklius – mažėjo bibliotekininkų darbo krūviai ir tai labai atsiliepė bibliotekų veiklos kokybei. Galima prognozuoti, kad ir toliau mažėjant aptarnaujamo mikrorajono gyventojų skaičiui, bus optimizuojama kaimo bibliotekų veikla, bet šis procesas reikalauja didelės atsakomybės, nes labai svarbu užtikrinti gyventojams bibliotekų teikiamų paslaugų prieinamumą ir kokybę.

Aktyviai bendradarbiaujant su vietos bendruomenėmis ir 2024 m. 5 kaimo bibliotekoms perėmus daugiafunkčių centrų funkcijas – kaimo bibliotekos tapo bendruomenės susibūrimo, įvairiausių veiklų bei sumanymų įgyvendinimo vieta.

Viešojoje bibliotekoje svarbesni pokyčiai, užtikrinantys gyventojų pasitenkinimą teikiamomis paslaugomis, pradėti vykdyti nuo 2012 metų. Įgyvendinus įvairius projektus, bibliotekoje sukurtos naujos erdvės su moderniais, inovatyviais technologiniais sprendimais, naujos paslaugos, kurios įtakojo pertvarkas ir bibliotekos struktūroje. 2012-2014 metais įgyvendinus ES lėšomis remiamą projektą „Tarptautinio verslo informavimo tinklo sukūrimas bibliotekose“ (Bendradarbiavimo tarp sienų programa. Lietuva-Latvija), suremontuotos Interneto skaitykla, konferencijų salė, įkurta Verslo biblioteka, parengtas bibliotekos renovacijos projektas. Įgyvendinus „Bibliotekos pažangai 2“ projektą „Modernių jaunimo erdvių „Mono arba Stereo“ tinklo kūrimas“, 2015 m. įkurta jaunimo erdvė „Mono arba Stereo“.

Siekiant efektyvesnio darbo, darbo krūvių paskirstymo, geresnės komunikacijos nuo 2016 m. sausio 1 d. įkurtas **Inovacijų, metodikos ir informacijos išteklių centras (IMIIC)**, kurį sudaro Metodikos ir viešųjų ryšių grupė (MVRG) ir Informacijos išteklių formavimo padalinys (IIF); Mainų fondas; Atsarginis fondas. Į MVRG perkelti metodininko, dailininko, interneto svetainės redaktoriaus, metodininkų rinkodarai ir viešiesiems ryšiams bei viešiesiems pirkimams, informacinių sistemų inžinieriaus etatai. Informacijos išteklių formavimo padalinys (buvęs dokumentų komplektavimo skyrius): vedėja, bibliotekininkė komplektavimui ir bibliotekininkė katalogavimui. Vadovaujantis Bibliotekų valdymo tobulinimo rekomendacijomis, kurių tikslas efektyviai panaudoti finansinius, materialiuosius ir žmogiškuosius išteklius, nuo 2017 m. sausio 1 d. įkurtas Informacijos, mokymo ir dokumentavimo skyrius, sujungus Informacijos ir mokymų skyrių su Krašto kultūros dokumentavimo centru. Dar po metų, siekiant išvengti kai kurių funkcijų dubliavimo, efektyvesnės veiklos – nuo 2018 m. vasario 1 d. sujungti Skaitytojų aptarnavimo, Vaikų literatūros ir Informacijos, mokymo ir dokumentavimo skyriai į vieną centrą – **Vartotojų aptarnavimo centrą (VAC)**. Nuo vasario 1 d. savo veiklą pradėjo ir **Atviras jaunimo centras (AJC)**, kuriame įsteigtas socialinio

pedagogo etatas. Atsivėrus naujoms erdvėms viešojoje bibliotekoje, įsigijus naują įrangą ir priemones, sukūrus naujas paslaugas – atsirado poreikis edukatoriaus pareigybei, kuri įsteigta 2020 m. 2021 m. siekiant efektyvesnės projektinės veiklos – sukurta projektų vadovo pareigybė.

Siekiant įgyvendinti rajono bibliotekų veiklos ir tinklo optimizavimo programoje numatytus tikslus ir uždavinius, 2022 m. pradėta kurti vartotojų poreikius ir prioritetus atitinkančių kokybiškų mobilių paslaugų teikimo sistema, panaudojant rajono bibliotekų bei kitų organizacijų infrastruktūrą, užtikrinant modernių, šiuolaikiškų paslaugų prieinamumą visiems rajono gyventojams. Atsižvelgiant į bibliotekų specialistų atliekamas funkcijas ir veiklas bei darbo intensyvumą, suburta Mobilioji komanda. Komandos pagrindą sudaro 4 viešosios bibliotekos ir padalinių specialistų grupės: Edukatorių, Mokymų organizavimo, Vartotojų aptarnavimo ir Kultūrinės veiklos. Mobiliojoje komandoje dirbantys specialistai teikia paslaugas rajono gyventojams per mobilią biblioteką ir viešosios bibliotekos padaliniuose, dienos centruose, ugdymo ir socialinių paslaugų įstaigose, bendruomenėse. Tai edukacinių užsiėmimų vedimas; medijų ir informacinio raštingumo bei kitų mokymų organizavimas pagal gyventojų poreikius; knygnešystės, Vieno langelio paslaugos ir paslaugos, atitinkančios vartotojų poreikius – knygų, sensoriniai skaitymai, biblioterapijos užsiėmimai, individualūs žaidimai ir kt.; konsultacijos renginių organizavimo klausimais, viešosios bibliotekos renginių sklaida rajone.

Biblioteka, rūpindamasi geresnių sąlygų vartotojams ir darbuotojams sudarymu, įgyvendino projektą „Business Bag“ (2014 – 2020 m. INTEREG V-A Latvijos ir Lietuvos programa. Projektas „Modernaus tarpvalstybinio vaikų ir jaunimo verslumo kompetencijų ugdymo tinklo bibliotekose kūrimas“). Renovuota dalis Viešosios bibliotekos erdvių: Vaikų erdvė (III ir IV a.) ir IV a. Atviras jaunimo centras.

2020 m. buvo įgyvendinamas ne vienas projektas: Viešojoje bibliotekoje – „Pasvalio Mariaus Katiliškio viešosios bibliotekos infrastruktūros modernizavimas“ pagal Valstybės investicijų programą, kurio tikslas buvo sukurti šiuolaikinės visuomenės poreikius atitinkančią Pasvalio rajono savivaldybės kultūros įstaigų infrastruktūrą, siekti aukštesnės kultūros paslaugų kokybės ir prieinamumo. Šio projekto metu buvo suremontuota dalis viešosios bibliotekos patalpų ir į naujas erdves persikėlė Administracija, Inovacijų, metodikos ir informacijos išteklių centras, rašytojo Mariaus Katiliškio atminimo kambarys, rašytojo Jono Mikelinsko biblioteka, Skaityklos, Knygų, Žalioji ir Mono & Stereo erdvės, Saugykla, Garso ir vaizdo įrašų studija, kūrybinės dirbtuvės, išsiplėtė Atviro jaunimo erdvės, įrengtas keltuvas. Projektui įgyvendinti buvo skirta Lietuvos Respublikos kultūros ministerijos vienkartinė 550 tūkst. eurų dotacija iš valstybės vardu pasiskolintų lėšų, numatytų COVID-19 padariniams likviduoti pagal Vyriausybės priemonių plano 4 tikslą

„Skatinti ekonomiką“ (Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2020 m. gegužės 6 d. nutarimas Nr. 458 „Dėl lėšų skyrimo“).

Baigus įgyvendinti projektą „Paslaugų ir asmenų kokybės gerinimas Pasvalio savivaldybėje“, 2020 m. viešojoje bibliotekoje suremontuotos patalpos ir įkurta Vieno langelio paslauga, įdiegta savitarnos sistema, taikomi KAIZEN, 5S, PDAC metodai. Parengtas Pasvalio Mariaus Katiliškio viešosios bibliotekos procesų žemėlapis (*žr. 5 priedą*), kuriame detaliai struktūrizuota vykdoma veikla, atspindi paslaugų valdymas ir teikimas, strateginis, infrastruktūros ir darbo aplinkos bei kitų procesų valdymas.

Įgyvendinus Lietuvos kultūros tarybos projektus – buvo įrengta „Krašto galerija“, ekspozicinė erdvė ir informacinis – edukacinis terminalas, sukurta virtuali rašytojo Mariaus Katiliškio atminimo kambario ekspozicija. Viešoji biblioteka, dalyvaudama projekte „Autizmo spektro ir kitų kalbos, komunikacijos ir elgesio sutrikimų turintiems asmenims draugiškų bibliotekų tinklo diegimas“, įsigijo priemonių rinkinius ir tapo *Biblioteka visiems*.

Vienas svarbesnių valstybės tikslų yra skaitmeninės atskirties mažinimas, o bibliotekos savo infrastruktūra šį tikslą padeda įgyvendinti. Tačiau technologijos greitai sensta, todėl jų atnaujinimas vyksta nuolat: 2018 – 2020 m. įgyvendinant projektą „Gyventojų skatinimas išmaniai naudotis internetu atnaujintoje infrastruktūroje“, rajono bibliotekos aprūpintos naujomis informacinėmis technologijomis, atitinkančiomis sparčiai augančius vartotojų poreikius. Atnaujinta kompiuterinė ir programinė įranga, įkurtos ir atnaujintos darbo vietos viešojoje bibliotekoje bei pritaikytos dirbti su vaizdo, garso, grafine medžiaga, robotikos ar virtualios realybės įrenginiais, konstruktoriais, lavinančiais skaitmeninius gebėjimus. Kaimo bibliotekos gavo 64 kompiuterius, 16 daugiafunkcinių įrenginių, 7 projektorius, 9 televizorius, 16 maršrutizatorių, atnaujintas interneto ryšys, daugumoje užtikrinantis ne mažiau 300 Mbps. 2024 m. gauti 6 nauji kompiuteriai. Rajono bibliotekose 2025 m. sausio 1 d. – 161 kompiuterizuota darbo vieta vartotojams.

2024 m. laimėtas projektas „Socialiai atsakingų bibliotekų tinklas pažeidžiamų grupių asmenims“ („Network of Inclusive Libraries for people of Disadvantaged social groups“), INCLUSIVE, Nr. LL-00143. Projektas finansuojamas iš Europos Sąjungos Interreg VI-A Latvijos-Lietuvos programos 2021-2027. Viso bibliotekai skirta finansavimo suma – 228 403,21 Eur. 2024 m. iš jų buvo panaudoti 28 500,00 Eur. Projektas bus įgyvendinamas nuo 2024 m. gegužės 1 d. iki 2026 m. balandžio 30 d.

Projekto „INCLUSIVE“ tikslas – sukurti naują daugiakompleksinį, įtraukiantį „Sensorinių skaityklų su profesinio informavimo punktais“ (toliau PIP) tinklą, kuris pagerintų pažeidžiamų grupių asmenų socialinę įtrauktį bei teritorijos atžvilgiu aprėptų Panevėžio ir Šiaulių apskritis (Lietuvoje), bei Latgalos ir Žiemgalos regionus (Latvijoje).

Tinkle su profesinio informavimo punktais bus teikiamos nemokamos socialinės paslaugos pagyvenusiems žmonėms, vaikams iš socialiai remtinų šeimų, žmonėms su negalia, daugiausia dėmesio skiriant psichologinės sveikatos stiprinimui per pasiekiamumo užtikrinimą, švietimą ir profesionalią pagalbą. Be to, įgyvendinant projektą bus sukurta virtuali metodinių priemonių mokymosi platforma, padėsianti specialistams, dirbantiems pasienio teritorijoje ir už jos ribų, teikti kokybiškas paslaugas. Socialinės atskirties mažinimo kampanija „Tobulink savo įgūdžius ir jauskis gerai“, bus kuriama siekiant pakeisti nusistovėjusias visuomenės nuostatas, elgsenas, žinias apie asmenis priskiriamus socialinei rizikai. Dėl to, projekto partneriai, vykdydami projekto veiklas, sieks didinti socialiai pažeidžiamų asmenų įtrauktį Latvijos ir Lietuvos pasienio regionuose ir už jų ribų. Projekto partneriai: Vadovaujantis partneris – Pasvalio M. Katiliškio viešoji biblioteka (LT). Kiti partneriai: VšĮ „Mokymų sinergija“ (LT), Augšdaugavos apskrities savivaldybė (LV) ir Jelgavos apskrities savivaldybė (LV). Projekto tikslinė grupė: senjorai, vaikai iš socialiai remtinų šeimų, žmonės su negalia.

Rajono bibliotekose įgyvendinamas asociacijos „Langas į ateitį“ ir Šiaurės ministrų tarybos biuro Lietuvoje finansuojamas projektas „Skaitmeninės atskirties mažinimas keičiantis kartų patirtimi“, kurio tikslas – sukurti, išbandyti ir išplėtoti novatorišką informacinių ryšių technologijų (IRT) mentorystės tarp jaunimo ir vyresnio amžiaus žmonių sistemą Lietuvoje ir Šiaurės šalyse. Projektu siekiama mažinti kartų atotrūkį, suteikiant jauniems asmenims galimybę konsultuoti senjorus, skatinant skaitmeninių įgūdžių ugdymą ir kartų bendradarbiavimą. Projekto trukmė: 2023 m. rugsėjis – 2025 m. kovas.

Valstybės skaitmeninių sprendimų agentūra kartu su partneriais: asociacija „Langas į ateitį“ ir nac. Martyno Mažvydo biblioteka, dalyvaujant ir mūsų rajono bibliotekoms – įgyvendina 2024 – 2026 m.) projektą „Prisijungusi Lietuva“, kuriuo siekiama didinti socialiai pažeidžiamų ir atskirtyje esančių gyventojų skaitmeninius įgūdžius, mažinti jų skaitmeninę atskirtį, ugdyti suaugusiųjų gyventojų gebėjimą visavertiškai naudotis sukurtais skaitmeniniais sprendimais. Projektas siekia sudaryti sąlygas gyventojams pasirengti elektroninėmis paslaugomis naudotis didesne apimtimi, mažinti skaitmeninę atskirtį, skatinti įgyti skaitmeninių įgūdžių ar juos tobulinti nutolusių gyvenamųjų vietovių gyventojus, vyresnio amžiaus žmones, nedirbančius asmenis, asmenis su negalia ir kt. gyventojų grupes, kurios vis dar nesinaudoja skaitmeninėmis technologijomis arba jų įgūdžiai efektyviai naudotis šiomis technologijomis yra nepakankami. Viešojoje ir kaimo bibliotekose organizuojami kompiuterinio raštingumo mokymai pagal programas ir įvairiomis temomis.

Gyventojai bibliotekų paslaugomis naudojami ir dėl to, kad dauguma paslaugų yra nemokamos. Daliai vartotojų svarbi galimybė pasinaudoti ir kitomis bibliotekos paslaugomis,

žinodami, kad turi galimybę gauti pagalbos iš bibliotekininkų. Dauguma socialiai pažeidžiamų žmonių bibliotekų paslaugas naudoja kaip socializacijos galimybę ir palankią erdvę bendravimui, laisvalaikiui, hobiui. Daugeliui socialinę atskirtį turinčių gyventojų bibliotekos tampa vienintele alternatyva nemokamai išnaudoti šiuolaikinių technologijų privalumus, pagerinti gyvenimo kokybę, patenkinant bendravimo, informacijos, buitinius bei kitus poreikius.

Naujos įdiegtos technologijos padeda bibliotekininkams ne tik geriau aptarnauti lankytojus, bet ir siūlyti naujoviškas, modernios visuomenės ir krašto bendruomenių poreikius atitinkančias paslaugas. 2017 m. atlikto tyrimo „*Gyventojų dalyvavimas kultūroje ir pasitenkinimas kultūros paslaugomis: galutinė tyrimo ataskaita, 2017 (Prieiga per internetą: www.kulturos.tyrimai.lt)*“ duomenimis, gyventojų vertinimu, **viešosios bibliotekos teikė kokybiškiausias kultūros paslaugas**. Įgyvendinus projektus „Modernaus tarpvalstybinio vaikų ir jaunimo verslumo kompetencijų ugdymo tinklo bibliotekose kūrimas“, „Gyventojų skatinimas išmaniai naudotis internetu atnaujintoje infrastruktūroje“, „Pasvalio Mariaus Katiliškio viešosios bibliotekos infrastruktūros modernizavimas“, „Paslaugų ir asmenų kokybės gerinimas Pasvalio savivaldybėje“, „Autizmo spektro ir kitų kalbos, komunikacijos ir elgesio sutrikimų turintiems asmenims draugiškų bibliotekų tinklo diegimas“, jų lėšomis sukurtos naujos paslaugos: 3D spausdintuvai, inžinieriniai, kūrybiniai paketai (projektavimas, robotika, programavimas), paketas silpnaregiams, interaktyvus tinklas tarp rajono bibliotekų, savitarnos, *Vieno langelio* paslaugos, vaizdo ir garso įrašų studija ir kt. Pakito darbuotojų darbo turinys: svarbiausia veikla tapo bendravimas su lankytojais, jų informacinis aptarnavimas, mokymas ir konsultavimas, edukaciniai, kūrybiniai užsiėmimai ir kultūros renginiai.

Bibliotekos darbuotojai

Viešojoje bibliotekoje ir jos padaliniuose 2025 m. sausio 1 d. dirbo 65 darbuotojai – 54 etatai: Viešojoje bibliotekoje 33 darbuotojai, 32,75 et.; kaimo ir miesto padaliniuose – 32 darbuotojai, 21,25 et.: (trijuose padaliniuose (Kraštų, Namišių ir Valakėlių) lankytojus aptarnauja Pajiešmenių, Dagių, Ustukių bibliotekininkės; Joniškėlio m. bibliotekoje – 2 et.; Trijose kaimo bibliotekose dirbama pilnu etatu; 8 – 0,75 et.; 19 – 0,5 et.; 3 – 0,25 et. 2024 m. sausio 1 d. etatų skaičius buvo 53, metų eigoje prisidėjo 1 etatas ir per 2024 metus įsidarbino nauji 6 darbuotojai: 4 iš jų pakeitė išėjusius darbuotojus, 2 įsidarbino į naujas neformaliojo organizatoriaus pareigas.

Palyginimui – 2015 metais viešojoje bibliotekoje dirbo 63 darbuotojai – 52 etatai: viešojoje bibliotekoje 30 darbuotojų, 30,5 et.: pilnu – 24, ne pilnu 6. Kaimo ir miesto padaliniuose 33 darbuotojai, 21,5 et.: pilnu etatu – 7, ne pilnu – 26.

Bibliotekininkų profesinė kompetencija yra vienas svarbiausių kokybės veiksnių. Duomenys apie bibliotekininkus analizuoti keliais aspektais: bibliotekininko išsilavinimas, amžius, profesinis darbo stažas, kvalifikacija.

Bibliotekininkų paskirstymas pagal išsilavinimą 2025 m. sausio 1 d.

Bibliotekininkai viso:		Aukštasis universitetinis	Aukštasis neuniversitetinis	Aukštesnysis	Vidurinis
CBS	52	19	6	23	4
VB	22	13	2	6	1
Kaimo ir miesto padaliniuose	30	6	4	17	3

Kiti bibliotekos darbuotojai	Viso	Aukštasis universitetinis	Aukštasis neuniversitetinis	Aukštesnysis	Vidurinis
	13	4	1	5	3

Rajono bibliotekininkų, turinčių aukštąjį universitetinį išsilavinimą sudaro 36,54 proc., su aukštuoju neuniversitetiniu – 11,54 proc., su aukštesnioju – 44,23 proc., su viduriniu – 7,69 proc.

Bibliotekininkų išsilavinimas viešojoje bibliotekoje:

Aukštasis universitetinis išsilavinimas – 59,09 proc.,

Aukštasis neuniversitetinis išsilavinimas – 9,09 proc.,

Aukštesnysis išsilavinimas – 27,27 proc.,

Vidurinis išsilavinimas – 4,55 proc.

Bibliotekininkų išsilavinimas kaimo ir miesto padaliniuose:

Aukštasis universitetinis išsilavinimas – 20 proc.,

Aukštasis neuniversitetinis – 13,33 proc.,

Aukštesnysis išsilavinimas – 56,67 proc.,

Vidurinis išsilavinimas – 10 proc.

Palyginimui: 2015 metais rajono bibliotekininkų, turinčių aukštąjį bibliotekinį išsilavinimą sudarė – 21 proc., aukštąjį ne bibliotekinį – 19 proc., aukštesnįjį bibliotekinį – 45 proc., aukštesnįjį ne bibliotekinį – 9 proc., kitą – 6 proc.

Per praėjusius 5 metus į biblioteką atėjo dirbti bibliotekininkais **7 nauji darbuotojai**: 2 turintys aukštąjį universitetinį išsilavinimą, 1 turintis aukštąjį neuniversitetinį išsilavinimą, 2 turintys aukštesnįjį išsilavinimą ir 2 turintys vidurinį išsilavinimą.

Bibliotekininkų pasiskirstymas pagal darbo stažą:

	Bibliotekininkai viso:	Iki 4 m.	5–9	10–14	15–19	20–24	25–29	30 ir daugiau
CBS	52	6	9	3	3	4	2	25
Viešojoje bibliotekoje	22	2	5	1	2	1	-	11
Kaimo ir miesto padaliniuose	30	4	4	2	1	3	2	14

	Iki 4 m.	5 – 9	10–14	15–19	20–24	25–29	30 ir daugiau
Kiti darbuotojai Viso: 13	8	2	2	-	1	-	-

Rajono bibliotekininkų, kurių darbo stažas iki 4 metų – sudaro 11,54 proc., 5-9 m. – 17,31 proc., 10-14 m. – 5,77 proc., 15-19 m. – 5,77 proc., 20-24 m. – 7,69 proc., 25-29 m. – 3,85 proc., 30 m. ir daugiau – 48,07 proc.

Viešojoje bibliotekoje:

iki 4 m. – 9,09 proc.

5-9 m. – 22,72 proc.

10-14 m. – 4,55 proc.

15-19 m. – 9,09 proc.

20-24 m. – 4,55 proc.

25-29 m. – 0 proc.

Virš 30 m. – 50 proc.

Kaimo ir miesto padaliniuose:

iki 4 m. – 13,3 proc.

5-9 m. – 13,3 proc.

10-14 m. – 6,7 proc.

15-19 m. – 3,3 proc.

20-24 m. – 10 proc.

25-29 m. – 6,7 proc.

Virš 30 m. – 46,7 proc.

Bibliotekos darbuotojų pasiskirstymas pagal amžių:

Amžius	Darbuotojų skaičius	Procentai
20–34	8	12,3 %
35–39	8	12,3 %
40–44	2	3,1 %
45–49	6	9,2 %
50–54	6	9,2 %
55–59	13	20 %
60–67	22	33,9 %

Viešoji biblioteka – bibliotekininkai:

Amžius	Darbuotojų skaičius	Procentai
20–34	3	13,63 %
35–39	3	13,63 %
40–44	2	9,09 %
45–49	1	4,55 %
50–54	1	4,55 %
55–59	2	9,09 %
60–67	10	45,46 %

Kaimo ir miesto padaliniai – bibliotekininkai:

Amžius	Darbuotojų skaičius	Procentai
20–34	2	6,67 %
35–39	2	6,67 %
40–44	-	-
45–49	2	6,67 %
50–54	3	10 %
55–59	11	36,66 %
60–67	10	33,33 %

Kadangi vienas svarbiausių bibliotekos uždavinių yra nuolat kintančių visuomenės informacijos ir žinių poreikių tenkinimas, o tinkamą šio uždavinio vykdymą lemia darbuotojų kvalifikacija, jų žinios ir gebėjimai, vis didesnis dėmesys skiriamas darbuotojų profesiniam ugdymui. Dideli poslinkiai bibliotekoje vyksta nuolat diegiant vis naujas technologijas, kurios sąlygoja kompiuterinio raštingumo plėtrą, įvairios programinės įrangos įsisavinimo būtinybę. Bibliotekos darbuotojai dirba su specialia bibliotekoms skirta LIBIS programa, tobulina paieškos internete įgūdžius, įsisavina vis naujas programas, moko bibliotekos vartotojus naudotis informacinėmis technologijomis (kompiuteriais, planšetėmis, išmaniaisiais įrenginiais ir kt.). Per pastaruosius 5 metus visi darbuotojai tobulino šios srities žinias kursuose. Didžioji dauguma – įgiję Europos kompiuterio

vartotojo (ECDL) pažymėjimus, keli darbuotojai gerai moka anglų kalbą, nemaža dalis lankę anglų kalbos kursus.

Siekiant išlaikyti tinkamą specialistų kvalifikaciją ir tobulinti jų gebėjimus, 2 kartus per metus viešoji biblioteka rengia seminarus, į kuriuos kviečia lektorius iš Lietuvos ir užsienio institucijų, susijusių su bibliotekų ir bendrakultūrine veikla, sudaro specialistams sąlygas sekti naujoves, dalyvauti konferencijose, seminaruose ir kursuose už bibliotekos ribų, pagal galimybes rengia patirties pasidalinimo keliones po Lietuvos ir užsienio bibliotekas. Kasmet darbuotojai kelia kvalifikaciją Lietuvos ir užsienio šalių bibliotekose.

2023-2024 m. rajono bibliotekų specialistai dalyvavo kvalifikacijos kėlimo ir darbo stebėjimo vizituose Kroatijoje, Švedijoje, Slovakijoje, Olandijoje. Šie vizitai suteikė galimybę susipažinti, pamatyti kaip dirba vakarų šalių bibliotekos, parsivežti žinių apie neformalaus suaugusiųjų švietimo veiklas. Puikus grįžtamasis ryšys – persivežta patirtis pritaikyta tobulinant Pasvalio M. Katiliškio viešosios bibliotekos neformalaus suaugusiųjų švietimo veiklas, parengtas ir įgyvendintas Erasmus+ trumpalaikio darbo stebėjimo ir mokymo vizitų projektas, skirtas informacinių technologijų įtraukties didinimui neformalaus suaugusiųjų švietimo veikloje – „Informacinių technologijų įtrauktis. Tarptautinė patirtis pritaikyta šiuolaikiniams visuomenės poreikiams“. 2024m. suorganizuoti darbo stebėjimo vizitai Belgijoje (Gento miesto biblioteka "De Krook"), Slovėnijoje (Liublianos miesto biblioteka) ir Suomijoje (Espoo ir Helsinkio miestų bibliotekos). 26 viešosios bibliotekos ir padalinių darbuotojai turėjo galimybę išvykti kelti savo profesinę kompetenciją užsienio bibliotekose ir praturtinti savo darbą naujomis idėjomis, veiklomis. Remiantis įgyta patirtimi parengtos neformaliojo suaugusiųjų skaitmeninio švietimo veiklų organizavimo gairės Pasvalio rajono bibliotekų tinklui.

Bibliotekų patalpos

Formuojant bibliotekų tinklą svarbu įvertinti ir patalpų būklę. 2019 m. rekonstruota viešoji biblioteka: buvo pastatyta mansarda su dvišlaitiniu stogu. Įrengta aliuminio stiklo konstrukcijos oranžerija. Oranžerijoje sumontuotos jungtys – antro ir trečio aukštų tilteliai, rekreacinė erdvė – tarp dviejų bibliotekos korpusų. Buvo pilnai rekonstruotos III aukšto vaikų erdvės patalpos, IV aukšte įrengtos erdvės: šeimos kambarys ir žaisloteka, kūrybos ir edukacijos erdvė, individualių kūrybinių užsiėmimų erdvė, jaunimo erdvė.

2020 m. suremontuotas vieno langelio kabinetas. 2020 m. bibliotekos rekonstrukcijos metu buvo pabaigtos įrengti IV aukšto patalpos: rašytojo M. Katiliškio atminimo kambarys, J. Mikelinsko biblioteka, poilsio zonos svečiams, tualetai, dušinė, virtuvė, knygų saugykla. Suremontuotos III aukšto patalpos: kabinetai administracijai, įrengti 3 nauji tualetai. Suremontuotos II aukšto patalpos:

garso ir vaizdo įrašų studija, skaitykla, serverinė, pagalbinė patalpa ir tualetas neįgaliesiems. Suremontuota oranžerija ir koridoriai (tilteliai jungiantys du bibliotekos korpusus), laiptinė. Taip pat bibliotekoje įrengtas liftas neįgaliesiems, rekuperacinė vėdinimo sistema. Iš viso bibliotekos plotas – 1606 m², naudingas – 1406 m².

2024 m. ant viešosios bibliotekos stogo įrengta 45,76 kw galios saulės elektrinė. Po remonto iškilo būtinybė atnaujinti viešosios bibliotekos fasadą.

Per dešimtmetį buvo suremontuotos Dagių, Deglėnų, Girsūdų, Gulbinėnų, Jurgėnų, Kiemėnų, Kraštų, Nairių, Nakiškių, Namišių, Pajiešmenių, Pušaloto, Švobiškio, Tetirvių, Ustukių, Vaškų, Žadeikonių kaimo bibliotekos. 2022 m. Pušaloto kaimo biblioteka perkelta į kitas, naujai suremontuotas patalpas. 2024 m. sujungus Dagių, Gulbinėnų, Raubonių, Žadeikonių ir Žilpamūšio kaimo bibliotekas su daugiafunkciais centrais – padidėjo patalpų plotai ir perimtas centrų inventorių. Raubonių kaimo biblioteka perkelta į naujai suremontuotas daugiafunkcio centro patalpas; Atliktas remontas Norgėlių Anastazijos Kanoverskytės-Sučylienės bibliotekoje ir 2025 m. pradžioje baigtas Joniškėlio m. bibliotekos remontas, dar bibliotekai reikia nupirkti naujus baldus.

Patalpų būklė – **4 priede.**

Bibliotekų finansavimas

Pasvalio Mariaus Katiliškio viešosios bibliotekos metinius biudžetus kasmet tvirtina Pasvalio rajono savivaldybės taryba, numatydamą išlaidas darbo užmokesčiui, pagrindinių priemonių įsigijimui ir kitoms išlaidoms (socialiniam draudimui, įvairioms paslaugoms apmokėti, periodiniams leidiniams užsakyti, transporto išlaikymui, darbuotojų kvalifikacijos kėlimui). Parengiamos šios kultūros ir turizmo programos:

Pasvalio Mariaus Katiliškio viešosios bibliotekos darbo organizavimas ir administravimas (savivaldybės savarankiškoms funkcijoms finansuoti);

Pasvalio Mariaus Katiliškio viešosios bibliotekos dokumentų fondo formavimas (savivaldybės savarankiškoms funkcijoms finansuoti);

Pasvalio Mariaus Katiliškio viešosios bibliotekos kultūrinės, šviečiamosios veiklos vystymas (savivaldybės savarankiškoms funkcijoms finansuoti);

Pasvalio Mariaus Katiliškio viešosios bibliotekos projekto „Socialiai atsakingų bibliotekų tinklas pažeidžiamų grupių asmenims“ įgyvendinimas (savivaldybės savarankiškoms funkcijoms finansuoti);

Pasvalio Mariaus Katiliškio viešosios bibliotekos darbo organizavimas ir administravimas (teikiamoms paslaugoms finansuoti);

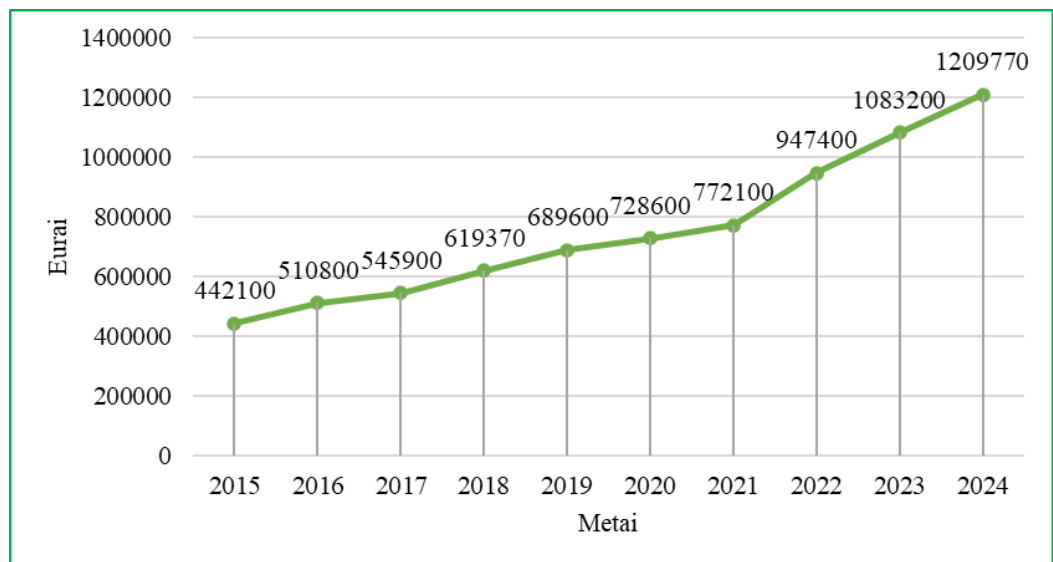
Bendruomeninės veiklos ir jaunimo rėmimo programa, Atviro darbo su jaunimu plėtra ir veiklos užtikrinimas (savivaldybės savarankiškomis funkcijoms finansuoti);

Pasvalio Mariaus Katiliškio viešosios bibliotekos darbo organizavimas ir administravimas (valstybės biudžeto lėšos darbo užmokesčiui);

Pasvalio Mariaus Katiliškio viešosios bibliotekos darbo organizavimas ir administravimas (valstybės biudžeto lėšos bibliotekų fondams papildyti).

Viešosios bibliotekos padaliniai finansuojami iš bendro krepšelio.

Pasvalio Mariaus Katiliškio viešojo bibliotekai ir jos padaliniais lėšas dokumentų įsigijimui skiria Lietuvos Respublikos kultūros ministerija.

Diagramoje pateikiamas Viešajai bibliotekai Pasvalio rajono savivaldybės skirtų asignavimų 2015–2024 m. pokytis.

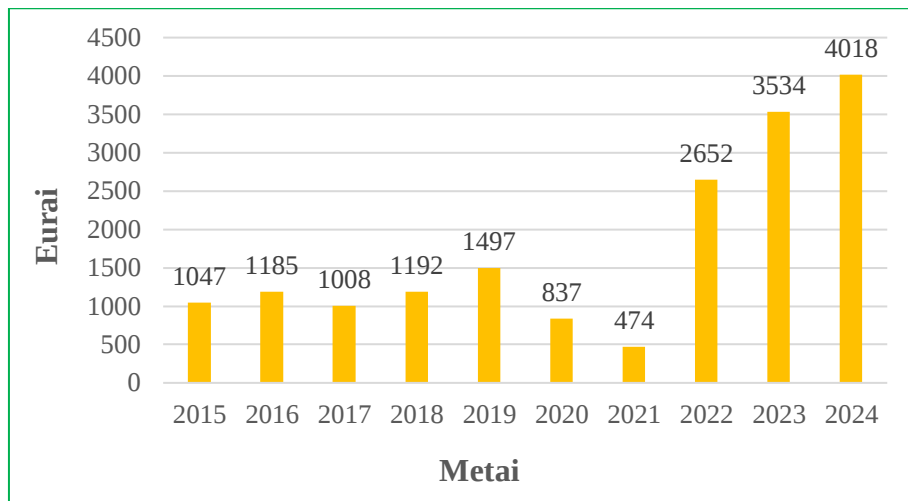
Naujų dokumentų įsigijimui skirtos lėšos:

Metai	Lėšos knygų įsigijimui iš LR kultūros ministerijos (Eur)	Lėšos knygų įsigijimui iš viešosios bibliotekos (Eur)	Viešosios bibliotekos lėšos, skirtos periodinių leidinių užsakymui (Eur)
2015	17825	0	7000
2016	19952	0	7600
2017	20068	0	9000
2018	20647	0	11400
2019	20304	0	12000
2020	39946	0	12300
2021	26700	0	13000
2022	27688	0	15300
2023	26976	0	17800
2024	28920	0	20000

Kiekvienais metais skelbiamos jau tradicija tapusios akcijos ir iniciatyvos „Bibliotekų knygų Kalėdos“, „Padovanok gabalėlį meilės ir savo bibliotekai“, „Knygnešystė tęsiasi....“, „Bendrystė jėga! Geriausia dovana bibliotekai – nauja knyga“, kurių metu bendruomenės, organizacijos, privatūs asmenys dovanoja bibliotekai naujas arba geros būklės perskaitytas knygas. Periodinius leidinius daug metų neatlygintinai prenumeruoja ir dovanoja VŠĮ Medijų rėmimo fondas.

Dauguma bibliotekų paslaugų yra nemokamos. Lietuvos Respublikos bibliotekų įstatymo 4 str. 9 p. numatyta Kultūros ministerijos kompetencija bibliotekų veiklos valdymo srityje, įgalinanti *tvirtinti valstybės ar savivaldybių įsteigtų bibliotekų teikiamų mokamų paslaugų sąrašą* ir nustatyti, kad *tame sąraše nesančias paaslaugas šios bibliotekos teikia nemokamai*. Bibliotekų mokamų paslaugų sąrašas tvirtinamas Lietuvos Respublikos kultūros ministro, o Bibliotekos teikiamų paslaugų įkainius tvirtina Pasvalio rajono savivaldybės taryba.

Diagramoje matyti lėšų už teikiamas paslaugas padidėjimas lyginant 2015 m. - 2024 m. (Eur)

Daug lėšų gauta įgyvendinant ar dalyvaujant įvairiuose projektuose (lėšos renginiams ir kitoms veikloms):

2015 m.	27714
2016 m.	17425
2017 m.	18100
2018 m.	12707
2019 m.	28624
2020 m.	27300
2021 m.	2825
2022 m.	28952
2023 m.	50797
2024 m.	76280
Iš viso:	290724

II. BIBLIOTEKŲ SISTEMOS PRIORITETAİ, TIKSLAI, UŽDAVINIAI IR VIZIJA

Sparčiai besikeičianti, modernėjanti visuomenė verčia keistis ir bibliotekas, plėsti ir nuolat atnaujinti teikiamas fizines ir nuotoline paslaugas, taikyti pažangius, inovatyvius darbo metodus. Todėl bibliotekose būtina sudaryti palankias sąlygas visoms Pasvalio rajono savivaldybės gyventojų grupėms, siekiančioms įgyti naujų žinių, skatinti poreikį naudotis informacinėmis technologijomis bei tobulinti šiuos įgūdžius, stiprinti bibliotekos, kaip modernios, šiuolaikiškos kultūros įstaigos gebėjimus tenkinant bendruomenės poreikius ir įtvirtinti biblioteką kaip tvarią bendruomeninę instituciją, galinčią pagerinti rajono žmonių gyvenimo kokybę, padėti efektyviau jungtis į bendrą šalies informacijos ir kultūros erdvę, prisidėti prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės prioritetų plėtoti informacinę ir žinių visuomenę, investicijų į žmogų ir socialinės atskirties mažinimo, kultūros politikos įgyvendinimo. Šiandieninė biblioteka stengiasi neatsilikti nuo besikeičiančių visuomenės poreikių, skatina tiek vaikus, jaunimą, tiek suaugusius pamėgti biblioteką ir praleisti joje savo laisvą laiką jaukiai, saugiai ir naudingai. Siekdama gerinti savo įvaizdį, pasitelkiant rinkodaros ir viešųjų ryšių galimybes, bibliotekai tampant aukštos organizacinės kultūros ir efektyvaus valdymo įstaiga – keliama bibliotekininkų kvalifikacija ir bendrakultūrinis lygis, modernizuojamos patalpos, pastatai, inventoriaus bei informacinių technologijų būklė.

Mariaus Katiliškio viešosios bibliotekos **misija** – *būti atvira, skatinti žinių visuomenės raidą, formuoti visą gyvenimą trunkančio mokymosi aplinką, užtikrinti teisę į informaciją, raiškos laisvę ir suteikti galimybę visiems ir kiekvienam naudotis informaciniais ištekliais.*

Biblioteka yra išsikėlus **tikslus ir uždavinius:**

1. Plėtoti modernaus ir patrauklaus bendruomenės informacijos, mokymo, kultūros ir laisvalaikio centro veiklas.

- Kaupti, tvarkyti, saugoti universalų dokumentų fondą, atitinkantį bendruomenės poreikius ir užtikrina jų prieigą;
- Užtikrinti Pasvalio krašto dokumentinio kultūros paveldo kaupimą, saugojimą, aktualinimą ir sklaidą;
- Kurti ir plėtoti elektronines bibliotekos paslaugas ir produktus, užtikrinti viešą prieigą prie bendruomenės poreikius atitinkančio skaitmeninio turinio, tobulinti gyventojų įgūdžius ir didina jų įsitraukimą į mokymąsi visą gyvenimą;
- Gerinti gyventojų kultūrinį raštingumą, formuoti teigiamą požiūrį į skaitymą, didinti kultūrinių renginių prieinamumą bendruomenei;
- Teikti paslaugas, atitinkančias bendruomenės poreikius ir prioritetus, užtikrinti kokybę ir prieinamumą.

2. Formuoti teigiamą bibliotekos ir bibliotekininkų įvaizdį, skatinantį vartotojų pasitikėjimą bei pasirinkimą naudotis bibliotekos teikiamomis paslaugomis.

- Vykdyti bibliotekos atstovavimo, rinkodaros, viešųjų ryšių veiklas;
- Siekti aukštos bibliotekos organizacinės kultūros ir efektyvaus valdymo, paremto veiklos stebėseną, analizę, kontrolę ir poveikio vertinimą;
- Skatinti ir ugdyti darbuotojų profesionalumą, darbo motyvaciją, stiprinti kompetenciją bibliotekinės veiklos kokybės, kalbos kultūros, psichologijos, informacinių technologijų, vartotojų mokymo ir konsultavimo srityse;
- Gerinti bibliotekų materialinę būklę.

Rajone kompiuterizuotos visos bibliotekos. Skaitytojų patogumui teikiamos įvairios e. paslaugos: e. katalogas, informacijos paieška prenumeruojamose duomenų bazėse, informacijos paieška internete, knygų išduotis, nuo 2009 m. kuriamas Pasvalio krašto kultūros paveldo portalas – lokali duomenų bazė, kuri įvairių projektų pagalba atnaujinama ir šiuo metu savo lankytoji gali pateikti įdomybių testą, interaktyvų žemėlapi, e. gidą, virtualias ir kt. paslaugas.

Per pastaruosius metus labai daug investuota į techninę bazę (infrastruktūrą), darbuotojų žinias bei įgūdžius (žmogiškieji ištekliai). Nors didžioji dalis lėšų skirta modernios IT įrangos diegimui bibliotekose, tačiau nemažai investicijų sulaukė ir gyventojų skatinimas šią įrangą išnaudoti praktiniams poreikiams, gaunant socialinę ir ekonominę naudą. Bibliotekų modernizacija iš esmės atnaujino ir pakeitė „veidą“, jos tapo patrauklesnės ir sugebėjo pritraukti daugiau partnerių. Labai pakilo darbuotojų kvalifikacija. Visi kaimo bibliotekininkai tobulino IT įgūdžius. Gerokai padidėjusi bibliotekininkų kvalifikacija IT srityje leido bibliotekininkams tapti kompetentingais skaitmeninio raštingumo mokytojais. Įgyvendinant projektą „Prisijungusi Lietuva“ (2019-2021) visos bibliotekos įsipareigojo padėti gyventojams išmokti efektyviai, saugiai, atsakingai naudotis IT bei internetu ir jo teikiamomis galimybėmis. Trejus metus trukęs projektas, kartu su vietos bendruomenėmis organizavo mokymo renginius ir gyventojų skaitmeniniam švietimui buvo naudojama kaimo bibliotekų viešųjų interneto prieigos taškų infrastruktūra.

SSGG (stiprybių, silpnybių, galimybių, grėsmių) analizė

STIPRYBĖS:

- Gerai išplėtotas ir gyventojams prieinamas bibliotekų tinklas.
- Visos bibliotekos kompiuterizuotos ir teikia interneto prieigą.
- Įdiegta LIBIS Skaitytojų aptarnavimo posistemė visuose kaimo padaliniuose.
- Elektroninių paslaugų gausa ir įvairovė.
- Vykdomas krašto kultūros paveldo skaitmeninimas ir sklaida.
- Dalyvavimas vietos, šalies ir tarptautiniuose projektuose, įgyta didelė projektų valdymo patirtis.
- Aktyvi kultūrinė, edukacinė, šviečiamoji veikla.
- Įkurtas Atviras jaunimo centras (AJC)
- Naujos, modernios, šiuolaikiškos, pritaikytos technologiniams procesams ir laisvalaikio praleidimui patalpos.
- Augantis bibliotekos lankytojų skaičius.
- Kvalifikuoti bibliotekos specialistai.
- Partnerių gausa bei glaudus bendradarbiavimas.
- Stiprūs bendradarbiavimo ryšiai su apskrities, kitų rajonų bei užsienio šalių viešosiomis bibliotekomis.
- Sukurta bibliotekos viešinimo sistema.
- Sukurta Vieno langelio paslauga.
- Vartotojų pasitenkinimo paslaugomis vertinimas.
- Mobilioji komanda; Mobilios paslaugos.

SILPNYBĖS:

- Lėtai ir nepakankamai atnaujinami dokumentų fondai. Netolygus kasmetinis dokumentų įsigijimo finansavimas.
- Joniškėlio m. ir 12 kaimo bibliotekų prieiga ir infrastruktūra nepritaikyta fizinę negalią turintiems vartotojams.
- Nepakankamos darbuotojų finansinio skatinimo galimybės.
- Nepakankamas bibliotekos darbuotojų užsienio kalbų mokėjimas.
- Kolektyvo senėjimas, jaunų specialistų trūkumas.

GALIMYBĖS:

- Naudojimas ES struktūrinių fondų ir valstybės investicijų programų finansine parama.
- Aktyvus bendradarbiavimas su jaunimo organizacijomis, plečiant paslaugas jaunimui, sudarant sąlygas aktyviau naudotis bibliotekų sukauptomis vertybėmis, edukacinėmis programomis.
- Aktyvus bendradarbiavimas su NVO, bendruomenėmis bei bendrų kultūrinių projektų įgyvendinimas.
- Sujungimas su daugiafunkciais dienos centrais, perimant jų funkcijas.
- Aktyvus bendradarbiavimas su vietos ūkininkais, verslininkais.
- Galimybė organizuoti neformalųjį suaugusiųjų, vaikų ir jaunimo švietimą ir užtikrinti mokymąsi visą gyvenimą.
- Privačių iniciatyvų, galinčių daryti įtaką bibliotekos veiklos įvairovei, panaudojimas.
- Naujų informacinių bei kultūrinių paslaugų plėtra gyventojams ir socialiai pažeidžiamoms gyventojų grupėms.
- Klubų, draugijų ir pan. steigimas prie bibliotekos, jų plėtra.
- Viešinimo proceso tobulinimas.
- Knygnešystės paslaugos populiarinimas
- Platesnis savanoriškos veiklos panaudojimas teikiant bibliotekų paslaugas bendruomenei.
- Nuotolinių paslaugų plėtra.
- Naudojimas galimybėmis bibliotekos darbuotojams kelti kvalifikaciją ne tik respublikos, bet ir užsienio šalių bibliotekose.
- Darbo užmokesčio didinimas darbuotojams.
- Paslaugų skaičiaus ir įvairovės didinimas.
- Aplinką tausojančios ir tvarios iniciatyvos.
- Bibliotekos paslaugų efektyvumo ir poveikio tyrimai.

GRĖSMĖS:

- Dokumentų fondo mažėjimas.
- Bibliotekos kolektyvo senėjimas, aktyvių, iniciatyvių ir jaunų specialistų trūkumas.
- Didėjantys profesinės kompetencijos reikalavimai.
- Gyventojų skaičiaus mažėjimas, bibliotekos vartotojų skaičiaus mažėjimas.

- Mažėjantis gyventojų poreikis skaityti, didėjanti priklausomybė nuo IT ir kompiuterinių žaidimų.
- Nepakankamas bibliotekos, kaip kultūros, švietimo ir informacinės įstaigos vertinimas.
- Nepakankamas bibliotekų specialistų vertinimas.

Apibendrinus rajono bibliotekų sistemą galima daryti išvadą, kad per pastaruosius metus bibliotekos gyveno dinamiškais pokyčiais, kurie padidino jų patrauklumą, partneriams ir visuomenei, išryškino bibliotekų privalumus, trūkumus, atskleidė paslaugų plėtros ir naudos visuomenei potencialą. Bibliotekos užima svarbią vietą gyventojų, bendruomenių gyvenime ir veikloje. **Jos yra būtinos rajono gyventojams.**

III. BIBLIOTEKŲ VEIKLOS IR TINKLO PERTVARKA

Svarbiausi 2025–2027 metų pertvarkos tikslai - numatyti optimalius sprendimus siekiant tenkinti šiuolaikinės visuomenės informacinius, kultūrinius, mokymosi ir kūrybinius poreikius, stiprinti viešosios bibliotekos ir padalinių žmogiškuosius išteklius, kurti stacionarių ir mobilių paslaugų sistemą užtikrinant jų pasiekiamumą visiems rajono gyventojams.

Pagrindiniai pertvarkos uždaviniai:

1. Stiprinti Viešąją biblioteką kaip pagrindinę įvairiapusiškų, modernių, bendruomenės poreikius atitinkančių ir jos lūkesčius pateisinančių bibliotekos paslaugų teikėją ir perspektyvius, moderniai sutvarkytus ir visomis priemonėmis aprūpintus padalinius, užtikrinant žmogiškųjų išteklių profesionalumą ir teikiamų paslaugų įvairovę bei kokybę.
2. Veikloje taikyti stacionarias ir mobilias darbo formas.
3. Gerinti bibliotekos valdymą, didinant darbuotojų įsitraukimą į šį procesą, vykdant nuolatinę bibliotekos procesų stebėseną ir analizę.
4. Įvairiomis priemonėmis plėsti partnerystę, didinti bendradarbiavimą su institucijomis ir bendruomenėmis, skatinti savanorišką veiklą, užtikrinant draugiškos, atviros ir reikalingos bendruomenei *Bibliotekos visiems* vardą.
5. Suteikti lankytojams patrauklias šiuolaikiškas ir modernias erdves bei įrangą, skatinant naudojimąsi jomis ir įrodant kuriamą bibliotekos vertę.

Esminiai principai, kuriais grindžiama veiklos ir tinklo pertvarka yra šie:

- **Atvirumo:** bibliotekų darbuotojai yra atviri sau ir visuomenei;
- **Demokratiškumo ir interesų derinimo:** bibliotekoje priimami sprendimai orientuoti į maksimalią naudą bibliotekos paslaugų vartotojams ir lankytojams;

- **Prieinamumo ir tolygumo:** bibliotekos paslaugos prieinamos visiems lankytojams, nežiūrint amžiaus, lyties, socialinės padėties ar statuso;
- **Atsakingumo ir sąžiningumo, pagarbos sau ir kitiems:** bibliotekų darbuotojai sąžiningai ir atsakingai siekia Bibliotekos strateginių tikslų ir uždavinių įgyvendinimo, vykdydami veiklą vadovaujasi Bibliotekininkų etikos kodeksu;
- **Kūrybiškumo ir bendradarbiavimo:** bibliotekų darbuotojai puoselėja bendradarbiavimą su įvairiais partneriais ir, siekdami Bibliotekos tikslų įgyvendinimo, pasitelkia įvairias darbo formas, kūrybiškumą ir kritinį mąstymą;
- **Efektyvumo ir veiksmingumo:** efektyviai naudodami visus įmanomus išteklius siekia optimalių užsibrėžtų tikslų, racionaliai naudoja lėšas;
- **Atsiskaitomybės ir atskaitomybės:** bibliotekų darbuotojai atsiskaito teisės aktų nustatyta tvarka;
- **Politinio neutralumo:** Biblioteka yra nepolitinė institucija.

Bibliotekų veiklos ir tinklo pertvarkos kryptys ir etapai:

1 etapas (2025 metai)

- ryšių su bendruomene stiprinimas, analizuojant ir įvertinant bibliotekos reikalingumą bendruomenei;
- kaimiškose vietovėse esančių institucijų veiklą sinergijos galimybės analizė, siekiant visapusiško ir kokybiško bendruomenės narių aptarnavimo;
- Nakiškių, Norgėlių ir Meškalaukio kaimo bibliotekų sujungimas su daugiafunkciais dienos centrais (DC) – funkcijų išplėtimas perimant daugiafunkcių centrų funkcijas;
- viešosios bibliotekos ir padalinių teikiamų paslaugų ir vartotojų poreikių analizė;
- viešosios bibliotekos struktūros ir procesų žemėlapių peržiūrėjimas, Kaizen, 5S, PDCA metodų taikymas, vidaus kontrolės stiprinimas;
- viešosios bibliotekos ir padalinių darbuotojų darbo krūvių peržiūra;
- Mobilios bibliotekos – Bibliobuso įsigijimas;
- mobilaus darbo stiprinimas;
- knygnešystės paslaugos stiprinimas;
- bibliotekos ir padalinių darbuotojų kompetencijų tobulinimas;
- savanorių tinklo sukūrimas;
- viešosios bibliotekos ir padalinių infrastruktūros įvertinimas, naujų paslaugų kūrimas.

- bibliotekos veiklos analizė ir naujų tikslų bei uždavinių numatymas ateities strategijoje.

2 etapas (2026 metai)

- įvertinus situaciją ir nustatčius poreikį – seniūnijų centrų ir didžiųjų gyvenviečių bibliotekų stiprinimas, savanorių paieška kiekvienoje bendruomenėje, jų skatinimas savanoriškais pagrindais talkinti bibliotekininkui ir padėti organizuoti bei vykdyti bibliotekos veiklas;
- įvertinus demografinę situaciją, statistinius rodiklius ir reikalingumą bendruomenei mažųjų bibliotekų uždarymas arba funkcijų išplėtimas;
- bibliotekos padalinių, nutolusių iki 10 km nuo Pasvalio (Diliauskų, Valakėlių, Ustukių, Tetirvių, Girsūdų) – darbo krūvių perskirstymas ir darbo laikų peržiūrėjimas atsižvelgiant į bendruomenių poreikius;
- bibliotekos ir padalinių darbuotojų kompetencijų tobulinimas, viešosios bibliotekos mobilios komandos plėtra ir stiprinimas;
- mobilios bibliotekos maršruto ir paslaugų plėtra;
- knygnešystės paslaugos stiprinimas;
- viešosios bibliotekos struktūros ir procesų žemėlapis peržiūrėjimas, bibliotekos veiklos nuolatinė stebėseną ir analizė, Kaizen, 5S, PDCA metodų taikymas, vidaus kontrolė;
- viešosios bibliotekos darbuotojų darbo krūvių peržiūrėjimas, pareigybių analizė;
- viešosios bibliotekos ir padalinių teikiamų paslaugų ir vartotojų poreikių analizė;
- viešosios bibliotekos ir padalinių infrastruktūros gerinimas;
- bibliotekų partnerių plėtra;

3 etapas (2027 metai)

- įvertinus demografinę situaciją, statistinius ir veiklos rodiklius ir reikalingumą bendruomenei mažųjų bibliotekų uždarymas;
- mobilaus darbo, knygnešystės paslaugos, savanorystės stiprinimas;
- esant poreikiui, naujų paslaugų kūrimas;
- naujų Bibliotekos strateginių kryptų įgyvendinimas.

Optimizavimo programos metu bus nuolat analizuojamas bibliotekų reikalingumas bendruomenėms, stiprinamos seniūnijų centrų bibliotekos, kasmet peržiūrimi bibliotekų veiklos

rodikliai, aptarnaujamas mikrorajonas. Mažų, neperspektyvių kaimo bibliotekų optimizavimo pradžioje planuojama neuždaryti, bet išsaugoti jas, ilginant jų darbo laiką, pasitelkus bendruomenių narius ar kitų institucijų darbuotojus bei sudarius su jais bendradarbiavimo sutartis. Bus siūloma savanoriškais ar sutartiniais pagrindais įsitraukti kaimo vietovėje esančių kitų institucijų (dienos centrų Pasvalio kultūros centro skyrių) darbuotojus į bibliotekos veiklas, sudarant sąlygas naudotis kaimo biblioteka, jos dokumentų fondu, inventoriumi, turima įranga.

Pertvarkant ar uždarant kaimo bibliotekas bus atsižvelgiama į:

- Mikrorajono gyventojų skaičių,
- Pagrindinius veiklos rodiklius,
- Atstumą iki artimiausios bibliotekos,
- Bibliotekos patalpų būklę,
- Dalyvavimą projektinėje veikloje ir bibliotekos verslumą,
- Bibliotekos vykdomą veiklą, partnerystę ir svarbą bendruomenėje.

Planuojama stiprinti mobilią darbą. Siekiant išnaudoti visus Mobilios bibliotekos privalumus aptarnaujant rajono gyventojus (ateityje uždarius ar pertvarkant neperspektyvias kaimo bibliotekas) bei teikiant *Vieno langelio* paslaugą – planuojama įsigyti gamyklinę mobilią biblioteką (automobilį(-us)), suburti mobilią komandą/komandas pradžioje iš viešosios bibliotekos darbuotojų, vėliau įtraukiant ir Joniškėlio m. bei seniūnijų teritorijose esančių bibliotekų darbuotojus, tuo pagrindu sukurti mobilių paslaugų teikimo tinklą, ir pagal sudarytą maršrutą, gyventojų poreikius ir pageidavimus – aptarnauti atokių kaimų gyventojus. Mobilios bibliotekos koordinatorius išsiaiškintų aptarnaujamų mikrorajonų gyventojų skaitymo poreikius, įvairių renginių ir edukacijų, paslaugų, gyventojų skaitmeninio raštingumo mokymų, juos planuotų, organizuotų bei koordinuotų, rūpintųsi mobilios komandos veikla. O mobili komanda užtikrintų sklandų paslaugų teikimą gyventojams, aptarnaujant vartotojus, teikiant knygnešystės ir *Vieno langelio* paslaugas.

Planuojama ieškoti naujų finansavimo šaltinių. Vykdamas rajono bibliotekų veiklos ir tinklo pertvarką, kuri **detalizuojama programos priemonių plane**, svarbu įvertinti lėšų panaudojimo efektyvumą ir veiksmingumą, nes Programoje numatytiems Bibliotekų tikslams ir uždaviniams pasiekti reikalingos lėšos bei nuoseklus ir kryptingas darbas. Lėšų bibliotekos sieks gauti ne tik iš rajono savivaldybės biudžeto, bet ir per tarptautinius, ES ir kitus projektus. Projektinės lėšos bus nukreipiamos ne tik Viešosios bibliotekos, tačiau ir perspektyvių padalinių veiklų stiprinimui.

Prognozės:

- Optimizuojant bibliotekų veiklą dalis bibliotekininkų neteks darbo, todėl padidės lėšų poreikis (išėtinės kompensacijos), dalis darbuotojų bus nepatenkinti pasikeitusiu darbo pobūdžiu.
- Darbuotojams bus siūloma dirbti kitoje pareigybėje (pagal galimybes), darbuotojui, kurio netenkins pateikti pasiūlymai bus sudarytos galimybės persikvalifikavimui ar kompetencijų tobulinimui.
- Kasmet bus peržiūrimi darbo krūviai, tariamasi su darbuotojais dėl jų tolimesnio darbo.
- Vykdam bibliotekų veiklos ir tinklo optimizavimą bus racionaliau naudojamos lėšos, efektyvesnis valdymas, plačiau panaudojamos darbuotojų kompetencijos, teikiamos paslaugos labiau atitiks vartotojų poreikius, stiprės bibliotekos kaip bendruomenės centro įvaizdis.
- Bibliotekų veiklos ir tinklo optimizavimo programos įgyvendinimui preliminariai bus sutaupyta 34 140 Eur.

Siūlymai:

1. Sutaupyta lėšas bibliotekų tinklo optimizavimo metu panaudoti perspektyvių bibliotekų veiklos plėtrai, jų atnaujinimui bei modernizavimui, darbuotojų darbo užmokesčio didinimui, mobilaus darbo tobulinimui ir paslaugų gerinimui.
2. Įvertinti bibliotekų galimybes ir potencialą platesniam panaudojimui bendruomenių viešųjų paslaugų bei informacinių poreikių plėtrai, neatmetant galimybės bibliotekoms, turinčioms visą infrastruktūrą, ateityje tapti bendruomenių centrais.
3. Uždarytų bibliotekų kompiuterinę ir kitą įrangą panaudoti perspektyvių bibliotekų veiklų plėtrai, dokumentų fondus, vadovaujantis teisės aktais bei esant poreikiui perduoti bendruomenėms.
4. Kasmet analizuoti demografinę situaciją ir, esant poreikiui, teikti Savivaldybės tarybai svarstyti Bibliotekų veiklos ir tinklo optimizavimo programos Priemonių plano pakeitimus.

**IV. PASVALIO RAJONO BIBLIOTEKŲ VEIKLOS IR TINKLO OPTIMIZAVIMO 2025–2027 METAMS
PRIEMONIŲ PLANAS**

<i>Veiklų kryptys</i>	<i>Įgyvendinimo priemonės</i>	<i>Investicijų šaltinis (Eur)</i>	<i>Sutaupyta lėšų (Eur)</i>	<i>Partneriai</i>	<i>Terminas</i>	<i>Atsakingas asmuo</i>	<i>Rezultatas</i>
1. Viešosios bibliotekos ir perspektyvių padalinių veiklų ir tinklo stiprinimas, įrodant bibliotekų kuriamą vertę	Vartotojų poreikių analizės atlikimas	Nėra	Nėra	Bendruomenės	2025 m. 2026 m. 2027 m.	Viešosios bibliotekos administracija	Kasmet nustatyti vartotojų poreikiai
	Kaimiškoje vietovėje esančių institucijų veiklų sinergijos galimybių aptarimas	Nėra	Nėra	Pasvalio rajono savivaldybės administracijos švietimo ir sporto skyrius, socialinės paramos skyrius, Pasvalio kultūros centras	2025 m.	Viešosios bibliotekos administracija	Užtikrintas kaimiškoje vietovėje kultūros-švietimo židiny
	Mobilių komandų stiprinimas	Nėra	Nėra	Bendruomenės, savanoriai	2025-2027 m.	Viešosios bibliotekos administracija	Sukurta ir nuolat tobulinama skaitytojų poreikius atitinkančių kokybiškų mobilių paslaugų teikimo sistema
	Atviro jaunimo centro mobilaus ir stacionaraus darbo	Jaunimo reikalų agentūros projektinis finansavimas (veiklų plėtros, solidarumo),	Nėra	Bendruomenės, savanoriai, jaunimo organizacijos	2025–2027 m.	Atviras jaunimo centras, projektinės	Užtikrinta Pasvalio rajono jaunimo užimtumo kokybė

	su jaunimu organizavimas	Pasvalio rajono savivaldybės Jaunimo užimtumo programa				veiklos vyriausiasis vadybininkas, Viešosios bibliotekos administracija	
	Rajono knygnešių tinklo formavimas	Papildomų lėšų poreikio nėra	Nėra	Bendruomenės, Savanoriai, socialiniai darbuotojai	2025–2027 m.	VB vartotojų aptarnavimo centras, padaliniai	Išspręstas rajono gyventojų aptarnavimas namuose, padidinti skaitomumo rodikliai
	Paslaugos „Vienas langelis“ viešinimo renginiai ir veikla	Papildomų lėšų poreikio nėra	Nėra	Bendruomenės, kultūros-švietimo įstaigos, seniūnijos, Pasvalio rajono savivaldybės administracija	2025–2027 m.	Inovacijų, metodikos ir informacijos išteklių centras	Greitas ir kokybiškas informacijos priėmimas ir teikimas
	Struktūrinių padalinių veiklos sinergija	Papildomų lėšų poreikio nėra	Nėra	Bendruomenės, seniūnijos	2025–2027 m.	Viešosios bibliotekos administracija	Užtikrintas paslaugų teikimo vartotojams kompleksiskumas
	RFID sistemos diegimas, įsigyjant 1 savitarnos įrenginį, dokumentų tikrinimo įrangą.	Projektinės lėšos, savivaldybės lėšos 20 000 Eur	Nėra		2026 m.	Viešosios bibliotekos administracija	Modernizuoti vartotojų aptarnavimo procesai: papildyta knygų išdavimo/gavimo savitarnos sistema, užtikrintas dokumentų saugumas, palengvintas ir

							sutrumpintas dokumentų fondo inventorizavimo darbas
	Viešosios bibliotekos ir padalinių darbuotojų kompetencijų stiprinimo renginiai	Kasmet po 2000 Eur (savivaldybės lėšos) Erasmus+ projekto lėšos (vid. 30 000 Eur)	Nėra	Nacionalinė M. Mažvydo biblioteka, Panevėžio apskrities G. Petkevičaitės-Bitės viešoji biblioteka	2025–2027 m.	Viešosios bibliotekos administracija	Sustiprintos ar įgytos naujos Viešosios bibliotekos ir padalinių darbuotojų kompetencijos
	Projektinės veiklos užtikrinimas, sudarant projektų rengimo ir įgyvendinimo darbo grupes	Kasmet ne mažiau 3000 Eur projektinių lėšų, savivaldybės kofinansavimas	Nėra	Bendruomenės, kultūros-švietimo įstaigos	2025–2027 m.	Viešosios bibliotekos administracija	Gautos papildomos lėšos veiklų modernizavimui ir kokybei užtikrinti
	Neperspektyvių kaimo bibliotekų (padalinių) uždarymas: Kraštų Dagių Deglėnų	Lėšos išėtinėms išmokoms: 2010,00 Eur	7300,00 Eur 8100,00 Eur 13600,00 Eur (paskaičiuotos lėšos periodiniams leidiniams, naujų knygų įsigijimui, darbo užmokestis pagal etato dydį vieniems	Nėra	2026 2027 2027	Pasvalio rajono savivaldybės taryba, Viešosios bibliotekos administracija	Optimizuotas Pasvalio rajono bibliotekų tinklas

			metams, komunaliniai mokesčiai)				
	Padalinių, nutolusių iki 10 km nuo Pasvalio, darbo krūvių perskirstymas ir darbo laikų pakeitimas: Diliauskų Valakėlių Tetirvių Ustukių Girsūdų	Papildomo lėšų poreikio nėra	Sutaupomas 0,25 etato, 5140,00 Eur.	Nėra	2026 2025 2026 2025 2025		
	Kaimo bibliotekų (padalinių) funkcijų išplėtimas, prijungiant daugiafunkčius centrus Nakiškių Norgėlių Meškalaukio	Komunalinėms paslaugoms kasmet - 1440,00 Eur. Norgėlių daugiafunkcio centro 0,5 etato perkėlimas (darbo užmokesčiui kasmet - 9450,00 Eur, komunalinėms paslaugoms – 980,00 Eur.) Meškalaukio daugiafunkcio centro 0,5	Nėra		2025.09.01 2025.09.01 2025.09.01	Pasvalio rajono savivaldybės taryba, Viešosios bibliotekos administracija	Užtikrinta bendruomenės narių aptarnavimo kokybė, paslaugų įvairovė ir prieinamumas

		etato perkėlimas (darbo užmokesčiui kasmet 8730,00 Eur. , komunalinėms paslaugoms – 620,00 Eur.)					
2. Bibliotekos valdymo gerinimas	Vidinių bibliotekos procesų nuolatinis stebėjimas, analizė ir gerinimas	Papildomų lėšų poreikio nėra	Nėra	Nėra	2025–2027	Viešosios bibliotekos administracija	Įdiegta informavimo ir komunikavimo sistema, užtikrinanti efektyvesnę personalo, finansų ir bibliotekos veiklų valdymą užtikrinta lyderystė, vadybinė darbo kultūra
	Vidaus kontrolės politikos turinio nuolatinė priežiūra	Papildomų lėšų poreikio nėra	Nėra	Nėra	2025-2027 m.	Viešosios bibliotekos administracija	Nustatytos rizikos, laiku pašalinti veiklos kontrolės srityje atsakingų asmenų nustatyti trūkumai ir jų atsiradimą lemiantys veiksniai
	Darbuotojų tobulinimo sistemos (Kaizen) atnaujinimas ir įdiegimas	Papildomų lėšų poreikio nėra	Esant geriems pasiūlymams, galimas lėšų taupymas	Nėra	2025-2027 m.	Bibliotekos administracija	Optimizuoti darbo veiksmų ir metodai, įtraukiant darbuotojus į bibliotekos veiklos našumo kėlimą, indikuota

							aukštesnio lygio organizacijos kultūra
	Bibliotekos struktūros peržiūrėjimas, erdvių užtikrinančių socialinę integraciją ir kūrybiškumą plėtra, profesoriaus Algio Mickūno filosofijos centro stiprinimas	Rėmėjų, projektinės lėšos (per metus veiklai skiriama ne mažiau 1000 Eur)	Nėra	Prof. Algis Mickūnas, Savivaldybės administracijos švietimo ir sporto skyrius, Trečio amžiaus universitetas, Visuomenės sveikatos biuras	2025–2027 m.	Viešosios bibliotekos administracija, Projektinės veiklos vyriausiasis vadybininkas	Optimizuota bibliotekos struktūra, užtikrinta paslaugų įvairovė
	Nuolatinė pareigybių, darbo krūvių analizė, etatų dydžių perskirstymas	Papildomų lėšų poreikio nėra	Perskirsčius krūvius galimas lėšų taupymas	Nėra	2025–2027 m.	Viešosios bibliotekos administracija	Užtikrintas racionalus lėšų naudojimas, užtikrintas pareigybės užimtumas ir vartotojų poreikius atitinkančių paslaugų teikimas
	5S, PDCA metodų taikymas	Papildomų lėšų poreikio nėra	Nėra	Nėra	2025–2027 m.	Visi darbuotojai	Taikant 5S metodą identifikuota problema, apibrėžta dabartinė situacija, atlikta priežasčių analizė, numatyti sprendimo būdai, taikant PDCA

							metodą paskirstytos valymo/tvarkymo užduotys; abiem metodais pagerinta bibliotekos veiklos ir darbo aplinka.
3.Bendradarbiavimo su institucijomis didinimas, veiklų sinergijos paieška, partnerystės plėtra	Susitikimai su Pasvalio bendruomenių sąjunga, vietos bendruomenėmis, kitomis institucijomis	Papildomų lėšų poreikio nėra	Nėra	Bendruomenės, Dienos užimtumo centrai, daugiaviečiai centrai, formalus ir neformalus ugdymo įstaigos, Pasvalio kultūros įstaigos	2025–2027	Viešosios bibliotekos administracija, padalinių darbuotojai	Įvertintas bibliotekos reikalingumas bendruomenei
	Savanorių telkimo renginių organizavimas	Papildomų lėšų poreikio nėra	Nėra	Bendruomenės, Dienos užimtumo centrai, daugiaviečiai centrai, formalus ir neformalus ugdymo įstaigos, Pasvalio kultūros įstaigos	2025–2027 m.	Vartotojų aptarnavimo centras, padaliniai	Sukurtas ir plėtojamas savanorių tinklas, padedantis bibliotekų veiklos kokybės gerinimui
	Psichologinės pagalbos teikimas	Papildomų lėšų poreikio nėra	Nėra	Pasvalio rajono savivaldybės švietimo	2025–2027	Viešosios bibliotekos administracija,	Nuolat gerinama vartotojų ir darbuotojų

				pagalbos tarnyba, Pasvalio visuomenės sveikatos biuras		Atviras jaunimo centras	psichologinė ir emocinė būsena
4. Viešosios bibliotekos ir padalinių infrastruktūros gerinimas	Naujos Mobilios bibliotekos įsigijimas	129 tūkst. (projektinės, savivaldybės lėšos)	Nėra	Nėra	2025 m.	Viešosios bibliotekos administracija, projektinės veiklos vyriausiasis vadybininkas	Užtikrintos kokybiškos ir savalaikės mobilios paslaugos, įkurtas mobilių paslaugų tinklas
	Viešosios bibliotekos fasado atnaujinimas, trūkstančių baldų įsigijimas	45000 Eur Savivaldybės lėšos,	Nėra	Nėra	2025–2026 m.	Pasvalio rajono savivaldybės administracija Viešosios bibliotekos administracija	Baigta Pasvalio M. Katiliškio viešosios bibliotekos renovacija
	Joniškėlio miesto bibliotekos inventoriaus atnaujinimas	16 000 Eur	Nėra	Nėra	2025–2026 m.	Viešosios bibliotekos administracija	Atnaujintas Joniškėlio miesto bibliotekos inventorius
	Knygomato prie viešosios bibliotekos veiklos sklaida	Nėra	Nėra	Panevėžio apskrities G. Petkevičaitės- Bitės viešoji biblioteka	2025 – 2027 m.	Viešosios bibliotekos administracija	Sudarytos sąlygos vartotojams pasiimti knygas 24/7
	Nuolatinis kompiuterinės	Nacionalinių projektų lėšos (vid. 3000 Eur per metus)	Nėra	LR kultūros ministerija,	2025–2027 m.	Viešosios bibliotekos administracija	Užtikrintos kokybiškos skaitmeninio

	įrangos atnaujinimas			Nac. Martyno Mažvydo biblioteka			raštingumo ir medijų informacinio raštingumo paslaugos
	Kaimo padalinių atnaujinimas pagal poreikį	Savivaldybės lėšos	Nėra	Seniūnijos	2025 – 2027 m.	Viešosios bibliotekos administracija, Pasvalio rajono savivaldybės administracija, Seniūnijos	Modernios ir patrauklios bibliotekų patalpos

1 priedas. *Bibliotekų tinklo žemėlapis*

2 priedas. Gyvenvietėje esančios kultūros - švietimo įstaigos

Eil. Nr.	Biblioteka	Gyvenvietėje yra:			Biblioteka viename pastate su kultūros – švietimo įstaigomis
		Mokykla, kitos ugdymo įstaigos	Daugiafunkcis centras (DC)/Vaikų dienos centras(VDC)/Parapijos vaiko dienos centras(PVDC)	Kultūros centras	
1.	Dagių	-	-	-	Nuo 2024 m. 09 mėn. biblioteka atlieka daugiafunkcio centro funkcijas
2.	Daujėnų	-	PVDC	+	-
3.	Deglėnų	-	-	-	-
4.	Diliauskų	-	-	+	Su kultūros centro skyriumi
5.	Girsūdų	-	-	-	-
6.	Grūžių	Šeimos krizių centras	PVDC	-	Su PVDC
7.	Gulbinėnų	-	-	+	Su kultūros centro skyriumi; Nuo 2024 m. 09 mėn. biblioteka atlieka daugiafunkcio centro funkcijas
8.	Jurgėnų	-	-	+	Su kultūros centro skyriumi
9.	Kiemėnų	-	VDC	-	Su VDC
10.	Kraštų	-	-	-	-
11.	Kriklinių	Pumpėnų gimnazijos Kriklinių ikimokykl. ugd. sk.	-	+	Su Pumpėnų gimnazijos Kriklinių ikimokykl. ugd. skyriumi, Kultūros centro skyriumi
12.	Krinčino	Krinčino A. Vienažindžio progimnazija	PVDC	+	Su progimnazija, kultūros centro skyriumi, (biblioteka sujungta su progimnazijos biblioteka, fondai sudėti atskirai)
13.	Meškalaukio	-	DC	-	Su daugiafunkciu centru
14.	Mikoliškio	Pumpėnų gimnazijos Mikoliškio ikimokykl. ugd. skyrius	-	+	Su kultūros centro skyriumi
15.	Nairių	-	-	-	-
16.	Nakiškių	-	DC	-	Su daugiafunkciu centru
17.	Namišių	-	VDC	-	Ruošiama perkelti į seniūnijos patalpas
18.	Norgėlų	-	DC	-	Su daugiafunkciu centru, kultūros centro skyriumi

19.	Pajiešmenių	Krinčino progimnazijos Pajiešmenių skyrius	-	+	Su kultūros centro skyriumi
20.	Pumpėnų	gimnazija	-	+	Su gimnazija (biblioteka sujungta su gimnazijos biblioteka, fondai sudėti kartu)
21.	Pušaloto	-	-	+	-
22.	Raubonių	-	-	+	Nuo 2024 m. 09 mėn. biblioteka atlieka daugiafunkcio centro funkcijas
23.	Rinkūnų	-	DC	-	Su vaikų dienos c.
24.	Saločių	Pagrindinė mokykla	DC	+	Su kultūros centro skyriumi, mokykla, daugiafunkciu centru (biblioteka sujungta su mokyklos biblioteka, fondai sudėti kartu)
25.	Švobiškio	-	DC	-	-
26.	Tetirvių	-	-	-	-
27.	Ustukių	Lėvens pagr. mokyklos Ustukių skyrius	-	+	Su kultūros centro skyriumi
28.	Valakėlių	-	-	+	Su kultūros centro skyriumi
29.	Vaškų	gimnazija	-	+	Su kultūros centro skyriumi
30.	Žadeikonių	-	-	-	Nuo 2024 m. 09 mėn. biblioteka atlieka daugiafunkcio centro funkcijas
31.	Žilpamūšio	-	-	-	Nuo 2024 m. 09 mėn. biblioteka atlieka daugiafunkcio centro funkcijas
32.	Joniškėlio	Gimnazija, Joniškėlio ir Narteikių skyriai (ikimokykl./priešmokykl. ugd.)	-	+	Su kultūros centro skyriumi

3 priedas. *Bibliotekų veikla*

Eil. Nr.	Kaimo biblioteka	Mikrorajono gyventojų skaičius (aptarnaujamų kaimų sk.)2019/2022/2024	Atstumas iki artimiausios bibliotekos (km)	Registruotų vartotojų skaičius 2019/2022/2024	Bibliotekos lankytojų skaičius(fiz .) 2019/2020/2021/2022/2024	Dokumentų išduotis 2019/2020/2021/2022/2024	Užimtas etatas 2021/2022/2024
1.	Dagiai	155 (7)/136(7)	Kiemėnai-10;Saločiai-10;Namišiai-15	43/35/37	3949/1927/1022/735/620	2106/1499/2015/1406/806	0,5/0,5/0,25
2.	Daujėnai	636 (14)/539(14)	Girsūdai-5;Rinkūnai-7;Krikliniai-10	152/109/87	6968/3599/2995/4221/3225	4767/4066/4544/4466/2712	0,75/0,75/0,75
3.	Deglėnai	197 (4)/ 138(4)	Norgėlai-6;Pušalotas-8;Joniškėlis-9	70/53/53	1893/1025/2567/2576/2004	2008/1844/2021/2036/1816	0,5/0,5/0,5
4.	Diliauskai	678 (10)/585(10)	Pasvalys-3;Krinčinas-9;Girsūdai-11	156/139/122	3164/1083/2175/2156/1478	2511/1623/2275/2984/2842	0,5/0,5/0,5
5.	Girsūdai	502 (8)/447(8)	Daujėnai-5;Pasvalys-8;Diliauskai-11	131/117/100	4176/3357/2282/3224/3559	3601/3027/2162/2406/2561	0,5/0,5/0,5
6.	Grūžiai	469 (8)/395(8)	Vaškai-7;Joniškėlis-10;Pasvalys-20	153/118/120	3434/3245/2242/2600/3653	4250/3929/3116/2955/3213	0,5/0,5/0,5
7.	Gulbinėnai	286 (15)/240(15)	Krinčinas-10;Kraštai-19,6;Pajiešmeniai-17,7.	139/104/104	7403/4665/4292/5467/6950	5085/4774/4193/4337/5319	0,75/0,75/0,75
8.	Jurgėnai	522 (8)/505(8)	Rinkūnai-7;Pumpėnai-9;VB-12.	111/127/130	3680/2708/3105/4628/4135	4564/3465/3732/3893/4338	0,75/0,75/0,75
9.	Kiemėnai	320 (1)/330(1)	Namišiai-5;Dagiai-10;Saločiai-10	134/119/148	5367/4739/4109/4305/5024	5211/4587/4195/4148/4624	0,75/0,75/0,75
10.	Kraštai	267 (6)/261(6)	Pajiešmeniai-6;Raubonys-6	61/51/37	1593/1345/1182/1260/1250	2006/1639/1751/1792/1535	0,25/0,25/0,25
11.	Krikliniai	387 (16)/355(15)	Pumpėnai-10;Rinkūnai-5	113/115/99	2860/1866/2246/2360/3109	8188/6212/5724/4450/3449	0,5/0,5/0,5
12.	Krinčinas	654 (11)/612(11)	Pajiešmeniai-10;Diliauskai-9;Gulbinėnai-9	213/194/169	14650/8749/7830/8047/6412	9559/6684/8453/6970/5298	0,5/0,5/0,5
13.	Meškalaukis	529 (8)/483(8)	Joniškėlio-4;Valakėliai-8,5;VB-11.	112/124/106	3363/5445/4134/7374/6461	3520/2454/1615/2510/2354	0,5/0,5/0,5
14.	Mikoliškis	570 (8)/567(9)	Pušalotas-3;Pumpėnai-9;Deglėnai-7	92/92/73	2617/2250/2626/2850/2357	2019/1891/2035/2056/1857	0,5/0,5/0,5
15.	Nairiai	372 (8)/309(8)	Vaškai-6;Tetirvinai-15;Kiemėnai-18	100/97/	3247/1192/2297/2458/	3521/1821/3702/3180/	0,5/0,5/

				107	2345	3187	0,5
16.	Nakiškiai	323 (5)/ 308(5)	Joniškėlis-8;Norgėlai-6;Meškalauskis-12	96/ 85/ 82	1610/1551/ 1007/1267/ 1505	2528/2333/ 1255/1548/ 1470	0,5/ 0,5/ 0,5
17.	Namišiai	462(5)/ 469(2)	Kiemėnai-5;Saločiai-8;Tetirvinai-18	67/ 37/ 39	2400/1997/ 1257/422/ 819	2579/1969/ 1743/616/ 1082	0,25/ 0,25/ 0,5
18.	Norgėlai	241 (2)/ 232(2)	Nakiškiai-6;Joniškėlis-8;Deglėnai-6	123/ 102/ 102	3614/3615/ 3505/3853/ 4077	4688/4320/ 4003/3949/ 4038	0,75/ 0,75/ 0,75
19.	Pajiešmeniai	554 (4)/ 542(4)	Raubonys-3;Kraštai-6;Krinčinas-10	178/ 152/ 142	6454/5528/ 4086/5397/ 5064	5262/4826/ 4847/4752/ 4405	0,75/ 0,75/ 075
20.	Pumpėnai	770 (5)/ 722(4)	Rinkūnai-6;Pušaloto-6;Jurgėnų-6.	250/ 216/ 120	7571/1916/ 2521/4817/ 6546	5405/2235/ 2528/3544/ 2063	0,5/ 0,5/ 0,5
21.	Pušalotas	784(13)/ 718(12)	Mikoliškis-3;Pumpėnai-6;Deglėnai-8.	256/ 253/ 207	8042/6236/ 8604/10492 /12000	6224/7255/ 7585/6545/ 8360	1/ 1/ 1
22.	Rauboniai	685 (12)/ 624(12)	Pajiešmeniai-3;Žilpamūšis-8;Kraštai-6	171/ 143/ 120	5615/4607/ 2054/3723/ 3911	4786/3401/ 3691/4554/ 4335	0,75/ 0,75/ 2 žm.: 1x 0,75 ir 1x 0,5
23.	Rinkūnai	389 (10)/ 365(10)	Daujėnai-7;Pumpėnai-7;Krikliniai-5	106/ 94/ 82	2727/2043/ 2151/2362/ 2940	2530/2369/ 2292/1964/ 2494	0,5/ 0,5/ 0,5
24.	Saločiai	978 (10)/ 853(10)	Žadeikoniai-5,5;Namišiai-8;Kiemėnai-8	305/ 171/ 165	12228/ 10108/ 11328/7458 /9504	9337/7118/ 8008/7024/ 8960	1/ 1/ 1
25.	Švobiškis	501 (9)/ 400(9)	Joniškėlis-5;Grūžiai-5;Ustukiai-16	125/ 123/ 175	3549/4224/ 1779/2062/ 3093	4978/3844/ 3492/3349/ 3537	0,75/ 0,5/ 0,5
26.	Tetirvinai	649 (13)/ 579(13)	Ustukiai-5;Vaškai-10;Namišiai-8	155/ 114/ 145	3768/1587/ 2171/2070/ 2336	4795/2880/ 3610/3130/ 3090	0,5/ 0,5/ 0,5
27.	Ustukiai	928 (13)/ 875(12)	VB-6;Tetirvinai-8;Švobiškis-15.	255/ 116/ 131	7101/4040/ 2712/1084/ 2633	6797/6053/ 4232/2738/ 3543	1/ 0,75/ 0,75
28.	Valakėliai	445 (10)/ 370(10)	Pasvalys-5;Meškalauskis-8	60/ 45/ 33	1541/ 339/535/ 728	1601/ 426/615/ 857	0,25/ 0,25/ 0,25
29.	Vaškai	917 (15)/ 833(15)	Nairiai-6;Grūžiai-8;Tetirvinai-12	207/ 201/ 159	8156/4003/ 7144/7620/ 9046	7102/4549/ 4188/4707/ 4516	1/ 1/ 1
30.	Žadeikoniai	192 (3)/ 154(3)	Saločiai-5;Namišiai-16;Žilpamūšis-11	77/ 83/ 51	2951/2237/ 3342/2483/ 2242	4970/3375/ 3311/2710/ 1907	0,5/ 0,5/ 0,5
31.	Žilpamūšis	427 (7)/ 384(7)	Raubonys-5;Pajiešmeniai-8;Tetirvinai-9	67/ 84/ 101	1491/1481/ 1431/1821/ 1960	1891/1995/ 2062/1942/ 2014	0,25/ 0,5/ 0,5

							2 žm.: 1 x 0,5 ir 1x0,75
32.	Joniškėlis	1893 (13) /1806(13)/959	Meškalauskis-4;Nakiškiai- 8;Švobiškis-5	631/384/ 479	18920/ 14011/ 14834/ 14735 11426	19165/ 18100/ 17501/ 17664/ 15068	2/ 2/ 2 x 1
33.	Viešoji biblioteka	6888/6397/6270	-	2026/1226 /1419	65610/ 30556/ 31973/ 33992/ 43975	148452/ 46823/ 36298/ 50566/ 51457	32,0/ 32,75/ 32,75

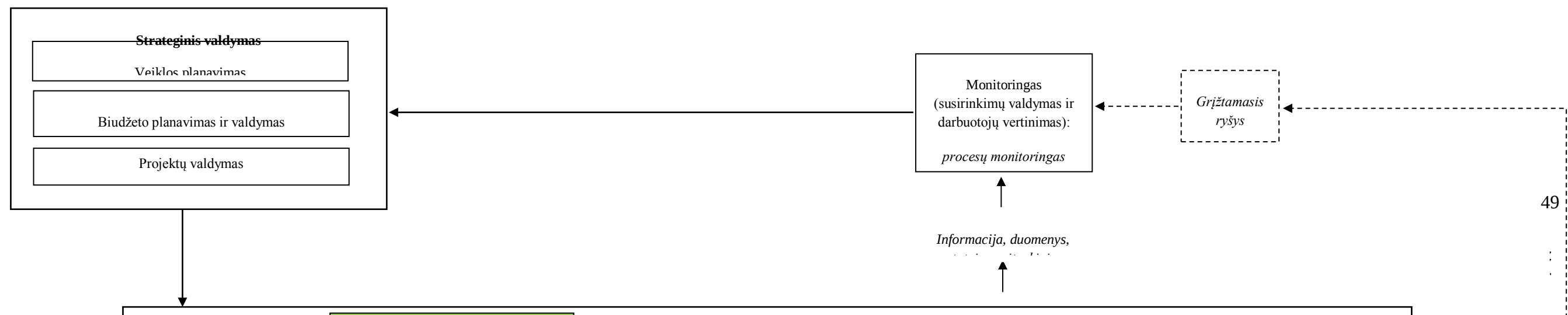
4 priedas. Patalpų būklė

Bibliotekos pavadinimas	Bendras patalpų plotas m ²	Patalpų būklė	Patalpų išlaikymas per 2024 metus Eur.
Dagių kaimo biblioteka	110	Gera	1064,23
Daujėnų kaimo biblioteka	107	Labai gera	1300
Deglėnų kaimo biblioteka	85,9	Gera	755,81
Diliauskų kaimo biblioteka	97,13	Labai gera	1292,38
Girsūdų kaimo biblioteka	49,86	Gera	367,34
Grūžių kaimo biblioteka	99,8	Labai gera	1550
Gulbinėnų kaimo biblioteka	156,18	Gera	925,93
Jurgėnų kaimo biblioteka	58	Labai gera	772,16
Kiemėnų kaimo biblioteka	78,16	Gera	810,27
Kraštų kaimo biblioteka	68	Gera	302,73
Kriklinių kaimo biblioteka	55,28	Gera	479,38
Krinčino kaimo biblioteka	77	Labai gera	600
Meškalaukio kaimo biblioteka	90	Labai gera	629,51
Mikoliškio kaimo biblioteka	93,87	Gera	646,83
Nairių kaimo biblioteka	100,33	Gera	571,40
Nakiškių kaimo biblioteka	48	Gera	719,44
Namišių kaimo biblioteka	56,42	Gera	685,12
Norgėlų Anastazijos Kanoverskytės-Sučylienės biblioteka	91	Labai gera	925,99
Pajiešmenių kaimo biblioteka	60	Gera	552,81
Pumpėnų kaimo biblioteka	113	Labai gera	Moka mokykla
Pušaloto kaimo biblioteka	119,9	Labai gera	2061,53
Raubonių kaimo biblioteka	174	Labai gera	892,64
Rinkūnų kaimo biblioteka	34	Gera	480,05
Saločių kaimo biblioteka	123	Labai gera	1052,22
Švobiškio kaimo biblioteka	64	Labai gera	1049,95
Tetirvinų kaimo biblioteka	42,91	Labai gera	461,27

Ustukių kaimo biblioteka	61,55	Labai gera	819,28
Valakėlių kaimo biblioteka	65,16	Labai gera	1108,84
Vaškų Vandos Zaborskaitės biblioteka	112,15	Labai gera	1202,86
Žadeikonių kaimo biblioteka	157	Gera	620,50
Žilpamūšio kaimo biblioteka	305	Gera	1373,88
Joniškėlio m. biblioteka	154	Labai gera	785,32
Viešoji biblioteka	1606	Labai gera	23,000

5 priedas

Pasvalio Mariaus Katiliškio viešosios bibliotekos procesų žemėlapis

Procesų dalyvių (šeimininkų) sąrašas

Administracija

- Bibliotekos direktorius
- Personalo administratorius
- Buhalteris
- Pavaduotojas ūkio ir bendriesiems reikalams
- Projektinės veiklos vyriausiasis vadybininkas

Inovacijų, metodikos ir informacijos išteklių centras (centro vedėjas)

- Metodikos ir viešųjų ryšių grupė (metodininkas, informacinių sistemų inžinierius, dailininkas)
- Informacijos išteklių formavimo padalinys (padalinio vedėjas, bibliotekininkas)

Ūkio skyrius (pavaduotojas ūkio ir bendriesiems reikalams, vairuotojas, valytojas)

Pasvalio atviras jaunimo centras (socialinis pedagogas, veiklos koordinatorius, edukatorius)

Kaimo bibliotekos (bibliotekininkas, bibliotekos tarnautojas, neformaliojo ugdymo organizatorius)

Vartotojų aptarnavimo centras (centro vedėjas)

- Interneto skaitykla, verslo biblioteka, informacijos ir užsienio kalbų skaitykla (bibliografas)
- Rankraštynas (bibliotekininkas)
- Kraštiečių dovanotų knygų fondas, skaitmeninimo sektorius, Mariaus Katiliškio atminimo kambarys, Jono Mikeliūno biblioteka (bibliotekininkas, bibliografas)
- Knygų erdvė (bibliotekininkas)
- Mobili biblioteka (bibliotekininkas)

- Vaikų erdvė (bibliotekininkas, bibliotekininko padėjėjas)
- Erdvė „Mono arba Stereo“ (bibliotekininkas, Vaizdo ir garso įrašų studijos veiklos organizatorius)
- Edukacijų erdvė, Šeimos kambarys (bibliotekininkas)

Procesas	Proceso dalyvis (-iai)	Proceso šeimininkas (-ai)
PASLAUGŲ VALDYMAS IR TEIKIMAS		
Mokymo paslaugų teikimas	Vartotojų aptarnavimo centras Inovacijų, metodikos ir informacijos išteklių centras Pasvalio atviras jaunimo centras Kaimo bibliotekos	Bibliotekininkas, bibliografas, metodininkas, socialinis pedagogas, edukatorius, neformaliojo ugdymo organizatorius, bibliotekos tarnautojas, veiklos koordinatorius
Informacijos teikimas ir konsultacijos	Mobili biblioteka Pasvalio atviras jaunimo centras Kaimo bibliotekos Vartotojų aptarnavimo centras ir visi jo struktūriniai vienetai Inovacijų, metodikos ir informacijos išteklių centras	Socialinis pedagogas, Centro vedėjas, bibliotekininkas, bibliografas, metodininkas, bibliotekos tarnautojas, veiklos koordinatorius, projektinės veiklos vadybininkas
Interneto paslaugų teikimas	Pasvalio atviras jaunimo centras Kaimo bibliotekos Vartotojų aptarnavimo centras	Socialinis pedagogas, bibliotekininkas, bibliografas, bibliotekos tarnautojas, bibliotekininko padėjėjas, veiklos koordinatorius
Kultūrinės veiklos valdymas	Vartotojų aptarnavimo centras ir visi jo struktūriniai padaliniai Kaimo bibliotekos Atviras jaunimo centras	Centro vedėjas, bibliotekininkas, bibliografas, padalinio vedėjas, bibliotekininkas, socialinis pedagogas, projektinės veiklos vadybininkas, edukatorius, veiklos koordinatorius, metodininkas
Mokamų paslaugų teikimas:	Vartotojų aptarnavimo centras ir visi jo struktūriniai vienetai Kaimo bibliotekos	Bibliotekininkas, bibliografas, bibliotekininko padėjėjas, bibliotekos tarnautojas, edukatorius
<i>Retų spaudinių ir rankraščių kopijavimas</i>	Rankraštynas	Bibliotekininkas, bibliografas
<i>Dokumentų kopijavimas, spausdinimas, skenavimas, laminavimas, įrišimas</i>	Vartotojų aptarnavimo centras ir visi jo struktūriniai padaliniai Kaimo bibliotekos	Bibliotekininkas, bibliografas, bibliotekos tarnautojas, bibliotekininko padėjėjas

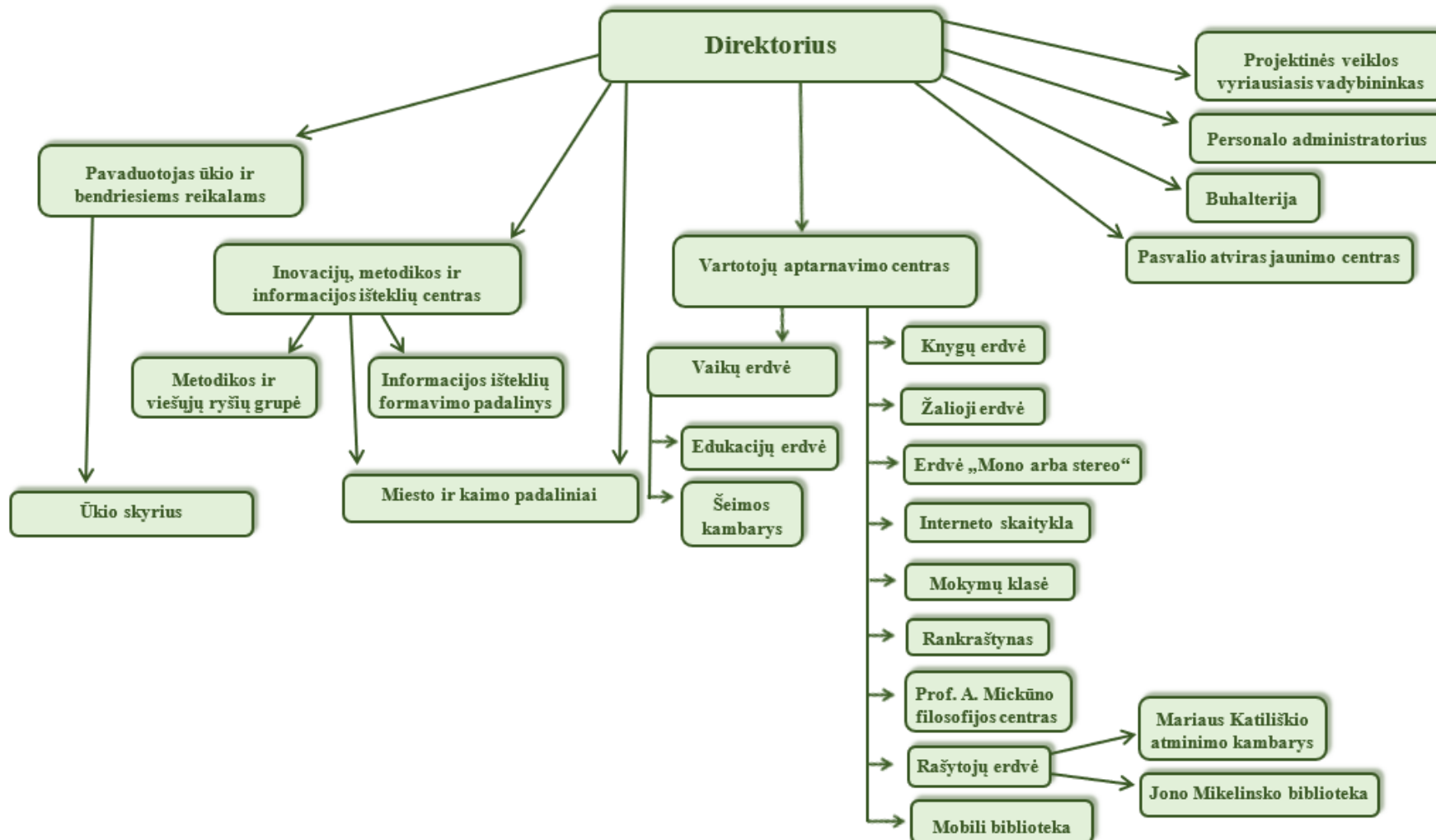
Procesas	Proceso dalyvis (-iai)	Proceso šeimininkas (-ai)
<i>Patalpų / įrangos / inventoriaus nuoma</i>	Administracija	Bibliotekos direktorius, direktoriaus pavaduotojas ūkio ir bendriesiems reikalams
<i>Komercinės reklamos valdymas</i>	Administracija, Inovacijų, metodikos ir informacijos išteklių centras	Bibliotekininkas, bibliografas, metodininkas, direktorius, direktoriaus pavaduotojas ūkio ir bendriesiems reikalams
<i>Teksto rinkimas</i>	Vartotojų aptarnavimo centras ir visi jo struktūriniai padaliniai Kaimo bibliotekos	Bibliografas, bibliotekininkas
<i>Edukaciniai užsiėmimai</i>	Inovacijų, metodikos ir informacijos išteklių centras Vartotojų aptarnavimo centras ir visi jo struktūriniai padaliniai Kaimo bibliotekos Atviras jaunimo centras Mobili biblioteka	Metodininkas, bibliotekininkas, bibliografas, socialinis pedagogas, edukatorius, veiklos koordinatorius
Mobilios bibliotekos paslaugos	Mobili biblioteka	Bibliotekininkas
Knygų erdvės valdymas	Knygų erdvė	Bibliotekininkas
Abonemento valdymas kaimo bibliotekose	Kaimo bibliotekos	Bibliotekininkas, bibliotekos tarnautojas
Įvairių vartotojų užimtumo skatinimas	Vartotojų aptarnavimo centras ir visi jo struktūriniai padaliniai Atviras jaunimo centras Kaimo bibliotekos	Centro vedėjas, bibliotekininkas, bibliografas, socialinis pedagogas, padalinio vedėjas, edukatorius, veiklos koordinatorius, bibliotekos tarnautojas, bibliotekininko padėjėjas, neformaliojo ugdymo organizatorius
Erdvių, skaityklų valdymas	Interneto skaitykla Informacijos ir užsienio kalbų skaitykla Periodikos ir meno skaitykla Vaikų erdvės skaitykla Erdvė „Mono arba stereo“ Žalioji erdvė	Bibliografas, bibliotekininkas, bibliotekininko padėjėjas, metodininkas, edukatorius
Studijų valdymas	Vaizdo ir garso įrašų studija	Vaizdo ir garso įrašų studijos veiklos organizatorius
Rankraščių valdymas	Rankraštynas	Bibliotekininkas, bibliografas
Inovacijų, metodikos ir informacijos išteklių valdymas:	Inovacijų, metodikos ir informacijos išteklių centras	Centro vedėjas
<i>Rinkodaros ir viešųjų ryšių valdymas</i>	Metodikos ir viešųjų ryšių grupė	Metodininkas, dailininkas

Procesas	Proceso dalyvis (-iai)	Proceso šeimininkas (-ai)
<i>Informacijos išteklių valdymas</i>	Informacijos išteklių formavimo padalinys	Padalinio vedėjas, bibliotekininkas
<i>Metodinis valdymas</i>	Inovacijų, metodikos ir informacijos išteklių centras	Metodininkas, neetatiniai metodininkai
M. Katiliškio atminimo puoselėjimas	Mariaus Katiliškio atminimo kambarys	Bibliotekininkas
Skaitmeninio valdymas	Skaitmeninio sektorius	Bibliotekininkas
Vaikų erdvės valdymas	Vaikų erdvės abonementas Vaikų erdvės skaitykla	Bibliotekininkas, bibliotekininko padėjėjas
Jaunimo užimtumo skatinimas	Pasvalio atviras jaunimo centras Vartotojų aptarnavimo centras Kaimo bibliotekos	Socialinis pedagogas, bibliotekininkas, edukatorius, veiklos koordinatorius, bibliotekos tarnautojas, neformaliojo ugdymo organizatorius
STRATEGINIS VALDYMAS		
Veiklos planavimas	Administracija Inovacijų, metodikos ir informacijos išteklių centras	Bibliotekos direktorius, direktoriaus pavaduotojas ūkio ir bendriesiems reikalams, centro vedėjas
Biudžeto planavimas ir valdymas	Administracija	Bibliotekos direktorius, buhalteris, direktoriaus pavaduotojas ūkio ir bendriesiems reikalams
Monitoringas (susirinkimų valdymas ir darbuotojų vertinimas)	Administracija Vartotojų aptarnavimo centras Inovacijų, metodikos ir informacijos išteklių centras	Bibliotekos direktorius, centro vedėjas
Projektų valdymas	Administracija Inovacijų, metodikos ir informacijos išteklių centras Vartotojų aptarnavimo centras	Bibliotekos direktorius, centro vedėjas, projektinės veiklos vadybininkas
INFRASTRUKTŪROS IR DARBO APLINKOS VALDYMAS		
Bibliotekos ūkio priežiūra	Administracija	Pavduotojas ūkio ir bendriesiems reikalams
Darbo saugos valdymas	Administracija	Bibliotekos direktorius, pavduotojas ūkio ir bendriesiems reikalams
Dokumentų valdymas	Administracija, buhalterija, Inovacijų, metodikos ir informacijos išteklių centras	Bibliotekos direktorius, personalo administratorius, buhalteris, pavduotojas ūkio ir bendriesiems reikalams, metodininkas, projektinės veiklos vadybininkas
Bibliotekos padalinių dalinė ūkio priežiūra	Administracija	Bibliotekos direktorius, pavduotojas ūkio ir bendriesiems reikalams
Personalo valdymas	Administracija	Bibliotekos direktorius, personalo administratorius
Turto valdymas	Administracija	Bibliotekos direktorius, buhalteris, pavduotojas ūkio ir bendriesiems reikalams

Procesas	Proceso dalyvis (-iai)	Proceso šeimininkas (-ai)
Viešųjų pirkimų valdymas	Metodikos ir viešųjų ryšių grupė Administracija	Metodininkas, bibliotekos direktorius, buhalteris, pavaduotojas ūkio ir bendriesiems reikalams
KITŲ PROCESŲ VALDYMAS		
Savanorystė	Administracija Inovacijų, metodikos ir informacijos išteklių centras Vartotojų aptarnavimo centras Atviras jaunimo centras Kaimo bibliotekos	Bibliotekos direktorius, centro vedėjas, metodininkas, bibliotekininkas, bibliografas, socialinis pedagogas, padalinio vedėjas, veiklos koordinatorius, bibliotekos tarnautojas, neformaliojo ugdymo organizatorius
Bendradarbiavimas	Administracija Inovacijų, metodikos ir informacijos išteklių centras Vartotojų aptarnavimo centras Atviras jaunimo centras Kaimo bibliotekos	Bibliotekos direktorius, centro vedėjas, metodininkas, bibliotekininkas, bibliografas, socialinis pedagogas, padalinio vedėjas, kultūrinės veiklos vadybininkas, veiklos koordinatorius, bibliotekos tarnautojas, neformaliojo ugdymo organizatorius

PASVALIO MARIAUS KATILIŠKIO VIEŠOSIOS BIBLIOTEKOS STRUKTŪRA

PATVIRTINTA
Pasvalio Mariaus Katiliškio
viešosios bibliotekos direktoriaus
2024 m. gruodžio 31 d. įsakymu Nr. P-107

Šaltinis: Pasvalio Mariaus Katiliškio viešoji biblioteka (<https://www.psvb.lt/struktura/>).